

บทที่ 2

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ชุติเสริมความรู้พื้นฐานนอกเวลาเรียนปกติ เพื่อพัฒนาวิชาการวิเคราะห์ศิลปกรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาจิตรกรรม วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

การนำนักศึกษาออกไปศึกษาตามหอศิลป์ ครั้งที่ 1 ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน 2554 สังเกตพฤติกรรมนักศึกษาที่แบ่งเป็น 4 กลุ่มหลายคนในกลุ่มไม่กล้าพูดอธิบาย แยกแยะขั้นตอนรายละเอียดของการวิเคราะห์ มีนักศึกษาบางคนที่กล้าพูดอธิบายตอบคำถามผู้ฟัง (เพื่อนในชั้นเรียนเดียวกัน) หลังเลิกเรียน ผู้สอนได้สอบถามนักศึกษาถึงพฤติกรรมดังกล่าวสำหรับผู้ที่ไม่กล้าอธิบายได้คำตอบว่ากลัวพูดผิด ไม่รู้ว่าศิลปินต้องการแสดงอะไร ส่วนผู้ที่กล้าพูดอธิบายได้คำตอบว่าศึกษามาล่วงหน้าจากการสอบถามจากตัวศิลปิน นับเป็นปัญหาที่ผู้สอนได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 2 ข้อ คือ

1. นักศึกษาไม่เข้าใจความหมายของคำจำกัดความในการใช้วิเคราะห์ตัวอย่าง เช่น แรงบันดาลใจในงานมาจากอะไร แนวความคิดในงานมาจากอะไร รูปแบบหรืออิทธิพลในงานเป็นอย่างไร สัญลักษณ์ที่ศิลปินสร้างขึ้นในงานมีอะไรบ้าง ทักษะใดในงานมีอะไรบ้าง โครงสร้างในงานเป็นอย่างไร เป็นต้น

2. นักศึกษาไม่เข้าใจแนวความคิดและการแสดงออกในงานศิลปะของศิลปินในข้อนี้ คำตอบที่ได้จากนักศึกษา คือ ไม่มั่นใจว่าอธิบายแล้วจะถูกต้องหรือตรงกับศิลปินหรือไม่

ชุติเสริมความรู้นอกเวลาเรียนนี้ ได้นำเฉพาะหัวข้อสำคัญมาทำการวิจัย 3 หัวข้อดังนี้

หัวข้อที่ 1 แรงบันดาลใจในงานศิลปกรรม

หัวข้อที่ 2 เนื้อหาสาระและแนวความคิดในงานศิลปกรรม

หัวข้อที่ 3 รูปแบบและขบวนการแสดงออกในงานศิลปกรรม

ขั้นตอนการวิเคราะห์ศิลปกรรม มีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. แรงบันดาลใจในการทำงาน

2. แนวความคิดในการทำงาน

3. รูปแบบอิทธิพลทางศิลปะและขบวนการแสดงออกในงาน

2. วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning Method of Training)

วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นวิธีการจัดการเรียนให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ภายในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้จะช่วยแก้ปัญหาทางการเรียนด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มบรรลุจุดประสงค์เท่าเทียมกัน และสามารถสร้างความสัมพันธ์ ภายในกลุ่มและสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem)

2.1 ขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

1. ขั้นตอนการสอน

- 1.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยวิธีการร่วมมือกันเรียนรู้
- 1.2 ศึกษาเนื้อหาสาระให้ชัดเจน และจัดลำดับขั้นตอนให้เหมาะสม
- 1.3 เตรียมกิจกรรมให้ผู้เรียนอภิปรายวิเคราะห์
- 1.4 เตรียมสื่อ เอกสารให้เพียงพอกับผู้เรียน
- 1.5 กำหนดเวลาอภิปรายวิเคราะห์ให้เหมาะสม
- 1.6 กำหนดสถานที่อภิปรายวิเคราะห์
- 1.7 กำหนดวิธีประเมินผล
- 1.8 ทดลองอภิปราย วิเคราะห์ก่อนการเก็บคะแนนในห้องนิทรรศการศิลปกรรม

2. ขั้นตอนทดสอบความรู้

- 2.1 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้
- 2.2 บอกให้นักศึกษารูบทบาทของตนเอง ได้แก่ การอภิปรายวิเคราะห์ขั้นตอนงานศิลปกรรม การจัดบันทึก การสรุป

2.3 แนะนำสื่อการเรียนรู้

2.4 ดำเนินการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันสรุปผลที่เกิดจากการร่วมมือกันเรียนรู้

3.2 บันทึกขั้นตอนการเรียนรู้

4. ขั้นวัดและประเมินผล

- 4.1 ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้ให้ผู้อื่นดูพร้อมการอภิปรายขั้นตอนการวิเคราะห์การทำงานศิลปกรรมของศิลปิน บอกเนื้อหาสาระที่ได้ในงานศิลปกรรม

4.2 ให้ทำเอกสารรายงานขั้นตอนการวิเคราะห์ศิลปกรรมกลุ่มละ 1 เล่ม

2.2 ประโยชน์และความสำคัญของชุดเสริมความรู้นอกเวลาเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ ร่วมมือกันเรียนรู้

1. ช่วยแก้ปัญหาในชั้นเรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและความรู้นั้นจะคงทนกว่า
2. ช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น
3. มีแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกที่จะเรียนรู้มากขึ้น
4. ทำให้รู้ถึงวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
5. ได้รับแนวความคิด และได้พัฒนาความสามารถมากขึ้นจากการรวมกลุ่ม
6. เป็นการเชื่อมโยงระหว่างวิธีสอนกับผลที่ได้รับ
7. ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

3.ชุดเสริมความรู้พื้นฐานนอกเวลาเรียน

ชุดเสริมความรู้นอกเวลาเรียนเป็นชุดตัวอย่างการวิเคราะห์ขั้นตอนสำคัญ 3 หัวข้อ ของศิลปิน 6 คน ตามขั้นตอนที่ 1 แรงบันดาลใจในการทำงานศิลปกรรม ขั้นตอนที่ 2 เนื้อหาสาระและแนวความคิดในการทำงาน ขั้นตอนที่ 3 รูปแบบอิทธิพลทางศิลปะและขบวนการแสดงออกในงานที่อาจารย์ผู้สอนศึกษา ค้นคว้าวิเคราะห์มาให้นักศึกษากลับไปศึกษาหลังจากการเรียนในเวลาปกติจำนวน 6 ชุด 6 ศิลปิน 33 แผ่น ประกอบด้วยผลงาน 6 แนวทางในการแสดงออกทางศิลปกรรมที่มีความแตกต่างกันจาก 6 แรงบันดาลใจ 6 เทคนิควิธีการที่ไม่ซ้ำกัน ดังนี้

1. ผลงาน ความสัมพันธ์ของชีวิตในธรรมชาติ หมายเลข 2
ศิลปิน พลศกร โสคติโยธิน
เทคนิค สีน้ำมัน
รูปแบบ เหมือนจริง
2. ผลงาน ความสัมพันธ์ภาพแห่งชีวิต
ศิลปิน ประหยัด ค้วงเรือง
เทคนิค ประติมากรรมเชื่อมโลหะ
รูปแบบ กิ่งนามธรรม
3. ผลงาน สายใยแห่งชีวิต 1
ศิลปิน ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์
เทคนิค เย็บ ปักผ้า ปะผ้า ชุนผ้า
รูปแบบ จิตรกรรมไทยแนวประเพณี+ศิลปะเด็ก
4. ผลงาน นรก 1/1

ศิลปิน	อภิชาติ เอี่ยมวิจารณ์
เทคนิค	วาดเส้นร้อนบนไม้
รูปแบบ	จิตรกรรมไทยแบบใหม่ตามจินตนาการเฉพาะตน
5. ผลงาน	รูปทรงที่เกิดจากความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อลวดลายประดับ
สถาปัตยกรรมไทย 2/30
ศิลปิน	เรวดี ใจชุ่ม
เทคนิค	จิตรกรรมวัสดุผสม
รูปแบบ	นามธรรม
6. ผลงาน	มนุษย์เครื่องจักรกล หมายเลข 3
ศิลปิน	เฉลิมพล จันระยับ
เทคนิค	สื่อผสม
รูปแบบ	สื่อผสมกลไกเคลื่อนไหวได้ด้วยแรงคน

ชุดเสริมความรู้พื้นฐานนอกเวลาเรียนทั้ง 6 ชุด น่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาทุกคนที่
ขาดพื้นฐานในการวิเคราะห์ศิลปกรรมเป็นอย่างดี

ภาพที่ 1 ชื่อผลงาน ความสัมพันธ์ของชีวิตในธรรมชาติ หมายเลข 2
ชื่อศิลปิน พลศกร โสทธิโยธิน
เทคนิค สีน้ำมัน
ขนาด 130 x 160 ซม.

แรงบันดาลใจ ธรรมชาติได้สร้างสิ่งมีชีวิตมากมายมีการเจริญพันธุ์ แดกหน่อสร้างทดแทนขยายพันธุ์ เปลี่ยนแปลงตามสภาพกาลอย่างไม่จบสิ้น ล้วนแล้วแต่ยืนอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลเปรียบเสมือนกฎเกณฑ์ที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทุกชนิดไม่ว่าขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ล้วนต้องพึ่งพาอาศัยสัมพันธ์กับธรรมชาติทั้งสิ้น

ทุกชีวิตในธรรมชาติล้วนแล้วแต่มีความสุข มีความพอดีอยู่อย่างลงตัวสามารถมองเห็นจับต้องได้ มีพัฒนาการไปตามขั้นตอนของการดำเนินชีวิต ทุกชีวิตมีความสำคัญถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปธรรมชาติก็จะเสียสมดุลและความงามไป

จากการมองเห็นสังขรณ์แห่งชีวิตโดยมองผ่านสภาพแวดล้อมของธรรมชาติพันธุ์ไม้นานาชนิดกับสัตว์เล็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติก่อเกิดเป็นความงามเป็นครรลองของการดำเนินชีวิตทุกชีวิต ตลอดจนการเกิดการดำรงอยู่ การพึ่งพาอาศัยกันของสรรพสิ่งอย่างสงบและเป็นสุข โดยอาศัยพื้นฐานของกฎเกณฑ์ธรรมชาติเป็นตัวกำหนด

แนวความคิด ธรรมชาติเป็นสภาพแวดล้อมสำคัญของมนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศวิทยาที่อุดมสมบูรณ์ก่อเกิดสายธาร เป็นต้นกำเนิดของมวลสรรพสิ่งต่าง ๆ ทุกชีวิตดำรงชีพเพื่อการอยู่รอดทั้งมนุษย์ สัตว์ พืชต่างพึ่งพาอาศัยกันเอื้อประโยชน์ต่อกันตามเงื่อนไขครรลองแห่งชีวิต ข้าพเจ้าตระหนักถึงคุณค่าชีวิตแห่งธรรมชาติที่ดำเนินไปตามวงจรที่ธรรมชาติสร้างขึ้นอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล จนเกิดความงดงามที่ไม่มีวันสูญสลายไปจากโลกนี้ ความประทับใจในอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของข้าพเจ้าถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมรูปแบบเหมือนจริง

รูปแบบ เหมือนจริงประกอบด้วย ทัศนธาตุเพื่อใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และสาระที่ต้องการแสดงออก ผลงานศิลปะที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์เป็นผลงานของสังัด ปุยอ็อก ศิลปินไทยที่แสดงวิธีการเขียนภาพที่รวดเร็วให้ทันกับอารมณ์ที่สัมผัสโดยมีแนวความคิดที่เกิดจากความประทับใจในธรรมชาติ ทิวทัศน์ บรรยากาศ สีต้นของไม้ดอกไม้ใบที่มีความงดงามตามฤดูกาล ความงามของป่าตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งอิทธิพลนี้ข้าพเจ้าได้รับโดยตรงทั้งบรรยากาศ สีต้น และความงามของธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่จะมีความแตกต่างในเรื่องรูปแบบและมุมมอง ในผลงานของข้าพเจ้าจะใช้มุมมองที่ใกล้กว่าและเก็บรายละเอียดของภาพอย่างชัดเจนในการสร้างสรรค์ เพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อความงามในธรรมชาติ

ขบวนการแสดงออกในงานศิลปกรรมโดยผ่านทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. **รูปทรง** เป็นรูปทรงเหมือนจริงเพื่อสื่อความหมายของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามประเภทและชนิดของสายพันธุ์มีทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ประกอบกันอยู่อย่างกลมกลืนตามวิถีชีวิตในธรรมชาติแสดงออกด้วยรูปทรงที่มีลักษณะของความหยابแห้ง และรูปทรงที่มีลักษณะความสดมีชีวิต

2. **เส้น** ลักษณะเส้นที่ปรากฏในงานมีความกลมกลืนประสานสอดคล้องกันไปตามทิศทางเพื่อเป็นตัวนำไปสู่ประธานของภาพ เป็นเส้นภายในรูปทรงของใบไม้และเป็นเส้นเชื่อมต่อระหว่างรูปทรงภายใน

3. **สีและน้ำหนัก** การใช้สีจะใช้สีที่มีอยู่จริงในธรรมชาติมาใช้ในงานเพื่อบอกถึงความจริงมีน้ำหนักอ่อน กลางแก่ ส่วนของสีที่เป็นแสงจัดทำให้เกิดเป็นค่าน้ำหนัก 3 มิติ สีส่วนรวมในภาพมีความกลมกลืนเน้นไปในโทนสีเขียว เพื่อให้ดูแล้วรับรู้ถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ มีสีเหลืองที่ให้ความรู้สึกสดชื่น สีเขียวนั้นเป็นส่วนของใบไม้และสีน้ำตาลเป็นส่วนของใบที่แห้งไร้ชีวิต สีแดงใช้แสดงถึงสิ่งมีชีวิต เช่น แมลงให้เห็นเป็นจุดเด่น แต่สีจะไม่ตัดกัน

รุนแรงคงไว้ซึ่งความนุ่มนวล สดใสที่เกิดขึ้นในธรรมชาติเป็นความสัมพันธ์ของสีก่อให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่น งดงามภายในธรรมชาติ

4. **พื้นผิว** ใช้พื้นผิวที่แสดงรายละเอียดความชัดเจนของรูปทรงภายในงานต้องการผลทางความรู้สึกถึงความจริงของผลงาน ตามความสัมพันธ์ของเรื่องที่แสดงออกอย่างเหมาะสมในงาน พื้นผิวจะกระจายอยู่ทั่วไปภายในงาน และคุณกลมกลืนมีการใช้พื้นผิวกับรูปทรงของต้นไม้ ใบไม้ แมลง พื้นดิน เพื่อเน้นให้เกิดความสมจริงและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในงาน

5. **พื้นที่ว่าง** การใช้พื้นที่ว่างจะมีอยู่รอบ ๆ ที่เกิดจากรูปทรงที่ค่อย ๆ กลืนหายไป ในบรรยากาศเป็นความลึก ลักษณะพื้นที่ว่างที่ใช้มีความสัมพันธ์กลมกลืนกับทัศนธาตุอื่น ๆ มี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ว่างภายนอกเป็นตัวกำหนดรูปทรงผลงาน พื้นที่ว่างภายในเป็นพื้นที่ว่างระหว่างรูปทรงกับเส้นแขนงภายในรูปทรงใบไม้ แมลง เป็นตัวกำหนดสาระสำคัญและรายละเอียดของรูปทรงในผลงาน

เทคนิควิธีการ สื่อวัสดุในงานศิลปะกรรม

1. รองพื้นเฟรมผ้าใบด้วยสีน้ำมัน โดยจะทำเทคนิคควบคู่กันไปด้วยโดยใช้ฟูกันจุ่มน้ำมันสนเช็ด สีน้ำมันที่รองพื้นออกแล้วใช้ฟ็อกก็ฉีดยาลองน้ำตามปล่อยให้แห้งจะเป็นเทคนิคคล้ายหยดน้ำกระจายอยู่ทั่วทั้งงาน โดยใช้เทคนิคนี้กับใบไม้ชนิดต่าง ๆ ที่ต้องการให้รู้สึกถึงใบไม้ที่มีความชุ่มชื้นไปด้วยละอองน้ำ

2. ส่วนของใบไม้แห้งจะลงสีน้ำตาลลงไปแบน ๆ แล้วใช้น้ำมันสนเช็ดออกใช้ปลายเกรียงขีดสีออกให้มีกลุ่ม น้ำหนัก แสงเงาตามความต้องการให้รู้สึกถึงความเหมือนจริงของพื้นผิวใบไม้แห้ง

3. แมลงจะใช้วิธีระบายแบบเรียบ ๆ เก็บรายละเอียดความเหมือนจริงของแมลงชนิดนั้น ๆ

4. พื้นดิน โดยใช้สีน้ำมันลงไปก่อนแล้วใช้น้ำมันสนทำปฏิกิริยากับน้ำมันลินสีด เกิดเป็นพื้นผิวของพื้นดินตามต้องการ

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. ผ้าใบจิงเฟรม
2. สีทาภายนอกสำหรับรองพื้นเฟรม 2 ชั้น
3. ฟูกันแบน, กลม สำหรับลงสีผลงาน
4. น้ำมันสน ทำเทคนิคในงาน
5. น้ำมันลินสีดผสมสีน้ำมัน และทำเทคนิคในงาน
6. สีน้ำมันใช้ทำผลงาน
7. เกรียงผสมสีและทำเทคนิคขูดขีด

8. ฟ็อกก็่ฉีค่น้ำทำเทคนิคละองน้ำ

เนื้อหาสาระ

เพื่อถ่ายทอดให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมในธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ความงดงาม มีสรรพสิ่งนานาชนิดที่พึ่งพาเอื้อประโยชน์ต่อกันอย่างสมดุล และสงบสุข

ภาพที่ 2	ชื่อผลงาน	สายใยแห่งชีวิต 1
	ชื่อศิลปิน	ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์
	เทคนิค	เย็บผ้า ปักผ้า ปะผ้า ชุนผ้า
	ขนาด	140 x 178 ซม.

รางวัลที่ 2 ประเภทจิตรกรรมไทยแนวประเพณี นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 31 พ.ศ. 2552
แรงบันดาลใจ เป็นวิถีชีวิตของคนชนบทภาคกลางครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวแบบขยาย บ้านเรือนไม้หรือก่ออิฐถือปูนตามแต่ฐานะ ปลูกสร้างอยู่ไม่ไกลกันนักไปมาหาสู่กันได้สะดวก ได้เกิดการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดและแบ่งปันทุกข์สุข ช่วยเหลือเกื้อกูลพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีปู่ย่า ตา ยาย บรรพบุรุษเป็นศูนย์รวมกำลังน้ำใจ ความรักความผูกพันก่อเกิดประเพณีวัฒนธรรม อันดีงามของการดำเนินชีวิตที่มีมาแต่อดีต และยังคงเหลืออยู่ในปัจจุบันถึงแม้จะมีความเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามกาลสมัย

การเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการในสังคมปัจจุบัน ทำให้มีวัตถุเครื่องทุ่นแรงและสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย รวมทั้งเทคโนโลยีที่สร้างความบันเทิง ซึ่งเป็นตัวแปรชีวิตของผู้คนได้พลิกผันให้มีความเร่งรีบ คึกคัก ไขว่คว้า แสวงหาความเจริญทางวัตถุ เพื่อสนองความต้องการของตนเองจนลืมวิถีชีวิตแบบเก่า นับวันวิถีชีวิตแบบเก่าจะถูกกลืนเลื่อนไปกับชีวิตที่มีค่านิยมแบบใหม่ในโลกปัจจุบัน

แนวความคิด จากสายใยแห่งความรักภายในครอบครัวที่ข้าพเจ้าผูกพัน ซึ่งเชื่อมโยงด้วยความรักทางสายเลือดอันประกอบไปด้วยสายธารน้ำใจ และสายใยแห่งวัฒนธรรมประเพณี อันดีงามของวิถีชีวิตชนบทไทย ได้นำมาหล่อหลอมผสมรวมกันเป็นผลงานสร้างสรรค์ “สายใยแห่งชีวิต” ผากไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความทรงจำสืบไป

รูปแบบ จิตรกรรมไทยแนวประเพณีที่มีกระบวนการสร้างสรรค์แนวความคิดกลวิธี และเรื่องราวเนื้อหาสาระ ทั้งภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ไทยของงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีมาพัฒนาสร้างสรรค์ให้เข้ากับสมัยนิยม โดยศิลปินได้ถ่ายทอดความรักอันบริสุทธิ์และความเมตตาที่ควรค่าแก่การระลึกถึง ได้นำความประทับใจ ความสุข ความทรงจำที่ซ่อนไว้ในจิตใจ มาเผยแพร่ผ่านผลงานการสร้างสรรค์ แสดงเนื้อหาเรื่องราวความรักความผูกพันในครอบครัว และเครือญาติในรูปแบบเรียบง่ายชื่อตรงดังเช่น ศิลปะเด็กด้วยการใช้เทคนิคภูมิปัญญาของชาวบ้าน คือการเย็บ การปัก การปะ การชุผ้า มุ่งเน้นทุกกระบวนการทำงานที่สอดคล้องเกื้อกูลกันเช่นเดียวกับเนื้อหาสาระ

ขบวนการแสดงออกในงานศิลปกรรมโดยผ่านทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. **รูปทรง** เป็นส่วนประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งซึ่งมาจากภาพลักษณ์ของตัวบุคคล บ้านเรือน สัตว์ สิ่งของและธรรมชาติแวดล้อม ที่คุ้นเคยโดยกำหนดรูปทรงขนาดต่างกันตามความสำคัญที่ต้องการสื่อความหมาย รูปทรงขนาดใหญ่มีความสำคัญที่สุดวางอยู่ตรงกลางภาพเป็นรูปทรงของยายผมขาวหลังโกงในท่ายืน มีใบหน้าที่ยิ้มด้วยรอยยิ้ม แขนสองข้างโอบกอดมือสองข้างจับลูกหลานไว้แนบอกและตัวยาย รูปทรงลูกหลานอยู่รายรอบตัวยาย คูดั่งยายเป็นศูนย์กลาง เกาะเกี่ยวยึดเหนี่ยวลูกหลานว่านเครือ รูปทรงของลูกหลานที่อยู่ห่างออกไปก็ยังคงอยู่ในลักษณะโอบล้อมมิได้ห่างไกลตัวยาย มีบ้านเรือน ไร่ นก ปลา ต้นไม้ บ่อน้ำ รูปทรงต่าง ๆ มีขนาดกลางขนาดเล็กให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอยู่โดยรอบรูปทรงขนาดใหญ่ของยายประกอบเป็นเรื่องราว

2. **เส้น** เป็นทัศนธาตุที่สร้างความกลมกลืนให้กับรูปทรงเป็นตัวกำหนดเนื้อหาของงาน การใช้เส้นโดยวิธีการเขียนด้วยปากกาหมึกซึมและปักด้วยการเดินเส้นของด้าย เชือกไหมพรมที่มาประกอบกันมี 3 ลักษณะ คือ

2.1 เส้นรอบนอก ใช้กำหนดรูปทรงที่ต้องการเน้นย้ำให้เกิดความเด่นชัด

2.2 เส้นนอกรูปทรงเป็นเส้นที่สอดคล้องประสานกันระหว่างรูปทรง ที่ว่างกับรูปทรง ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ กันเพื่อเสริมรูปทรงให้มีชีวิตชีวมมากขึ้น เช่น เส้นในมือขยายเชื่อมโยงระหว่างรูปทรงขยาย เด็กหญิง บ้านเรือน

2.3 เส้นละเอียดเป็นเส้นขนาดใหญ่ เล็ก ยาว สั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับตัวเทคนิคที่นำมาใช้ มีทั้งเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นนอน เส้นเฉียง เส้นอิสระ ทับซ้อนกันเพื่อให้เกิดมิติและลวดลายที่น่าสนใจ

3. สีและน้ำหนัก ในผลงานจะเป็นสีวรรณะร้อน แสดงถึงความอบอุ่นและสีเดิมที่ปรากฏอยู่บนเสื้อผ้า ผ้าห่ม เศษผ้า ซึ่งสีของผ้าเหล่านี้ได้ผ่านกาลเวลาการใช้งานมานานจนกระทั่งความสดไสของสีซีดจางลงเหลือไว้ซึ่งความกลมกลืนนุ่มนวลให้ความรู้สึกอบอุ่นและความสุข

4. ลักษณะของพื้นผิว เกิดจากวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาสร้างผลงานโดยอาศัยวัสดุประเภทผ้าที่มีอยู่เป็นหลัก ก่อเกิดเป็นพื้นผิวที่หยาบ ขรุขระ ละเอียด เรียบ มัน สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความเรียบง่ายของตัววัสดุอุปกรณ์

เทคนิค วิธีการ สื่อวัสดุในงานศิลปกรรม

การสร้างผลงานจิตรกรรมสื่อผสมด้วยเทคนิคการเย็บ ปัก ปะ ชุนผ้า เป็นผลงาน 2 มิติ

1. เตรียมโครงไม้สี่เหลี่ยมขนาดตามต้องการ ชึงผ้าใบเนื้อบางเป็นผ้ารองรับผลงานที่จะเย็บปักลงไปหนึ่งชั้น แล้วจึงนำผ้าห่มและผืนผ้าซึ่งเป็นพื้นส่วนกลางภาพและด้านข้างของภาพที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องราวความรัก ความอบอุ่น โดยชึงให้ตึงพอสมควร

2. ขั้นตอนการขยายผลงานตามแบบร่างที่เลือกไว้ด้วยปากกา

3. เริ่มกระบวนการตัดเย็บเศษผ้าให้เป็นรูปทรงที่สำคัญ นำรูปทรงที่ได้ในแต่ละส่วนไปเย็บในสะดึงก่อนเมื่อได้รูปทรงต่าง ๆ แล้วนำมาตัดด้วยกรรไกร นำรูปทรงมาประกอบเป็นชิ้นงานตามโครงสร้างตามแบบร่าง ด้วยวิธีเนาจนเต็มแผ่นภาพ

4. เป็นขั้นตอนการเย็บ การปัก การปะ การชุนให้เกิดความสมบูรณ์ในงาน

5. การเน้นส่วนสำคัญด้วยการเดินเส้นด้ายหรือไหมพรม เส้นเชือกขนาดใหญ่มาเน้นรายละเอียดและปล่อยจังหวะให้เหมาะสมจนเกิดการประสานกันระหว่างตัวรูปทรงกับพื้นหลัง

6. ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดให้เกิดความสมบูรณ์ของผลงานที่ตรงกับความรู้สึก และเรื่องที่ต้องการถ่ายทอด

7. ขั้นตอนการพ่น “Gloss Medium & Vanish” โดยประมาณ 3 รอบ เพื่อถนอมผลงาน

คุณค่าและความหมายของวัสดุที่นำมาสร้างผลงาน

1. เสื้อผ้า ฟ้านุ่ม ผ้าห่ม สื่อถึงสิ่งที่ทำให้ความอบอุ่นและมีคุณค่าแฝงไว้ด้วยความรัก ความผูกพัน
2. ด้าย ไหมพรม เชือก สื่อถึงสายใยแห่งความรัก สายสัมพันธ์ของคนในครอบครัว
3. ไยสังเคราะห์สื่อแทนความนุ่มนวลอ่อนโยนของความรัก
4. ลูกบิดเปรียบเสมือนประกายแสงของชีวิตที่มีความสุข ความสนุกรื่นเริง

ความหมายทางเทคนิควิธีการ

1. การเย็บ เป็นการเชื่อมต่อระหว่างผ้าชิ้นเล็ก ๆ เย็บติดกันเป็นผืนใหญ่ เกิดการประสานระหว่างเทคนิควิธีการ วัสดุและเรื่องราว
2. การปัก เป็นการใช้ด้ายหรือเชือกขนาดต่าง ๆ ที่สามารถปักลงบนผืนผ้าให้เกิดรูปทรง ลวดลาย ลายเส้นตามต้องการ
3. การปะ เป็นการเย็บชนิดหนึ่ง หมายถึง การตัดผ้าเป็นรูปทรงต่าง ๆ ปะลงบนผืนผ้า และเสื้อผ้าเกิดเป็นลวดลาย
4. การชุน เป็นการใช้ด้ายซ่อมแซมผ้าที่ขาดทะลุขนาดเล็ก โดยใช้สีของเส้นด้ายใกล้เคียงหรือเป็นสีเดียวกับผ้าที่จะชุน ชุนกระทั่งเส้นด้ายและผ้าที่ขาดทะลุผสานเป็นเนื้อเดียวกัน

ความหมายทางเทคนิคที่สื่อถึงเนื้อหาทางเรื่องราว

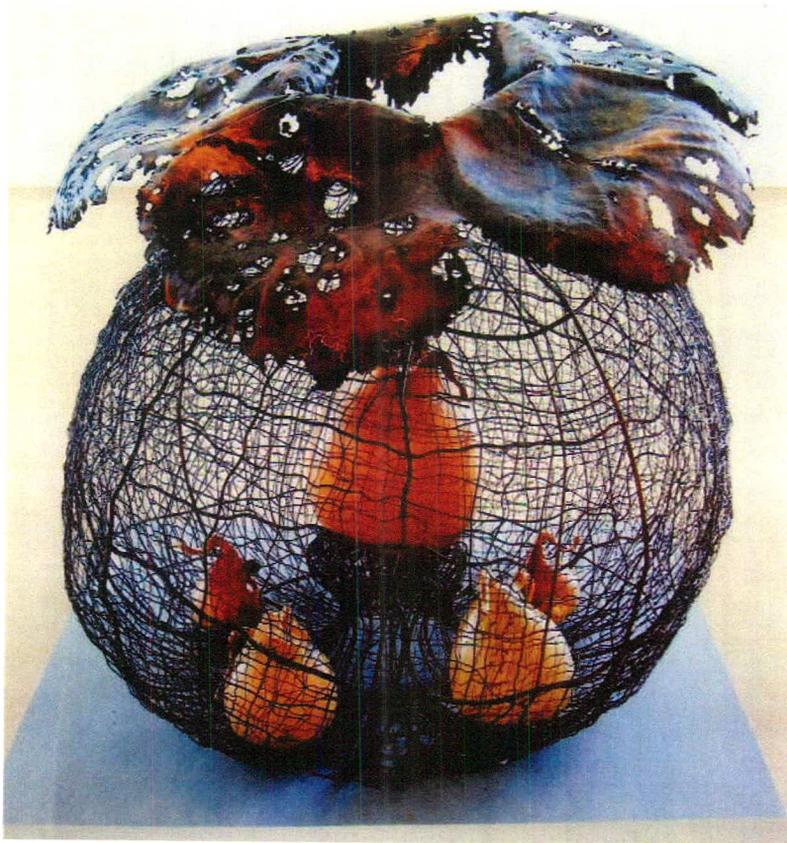
1. การเย็บ คือ การเชื่อมโยงกันระหว่างความรักของตัวบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งอย่างต่อเนื่องกันไป ทั้งครอบครัวตลอดจนสู่เครือญาติ
2. การปัก คือ การปักความรู้สึกของความรัก ความผูกพันลงไปในงาน
3. การปะ คือ การนำความรักที่มีมาปะติดเป็นเรื่องราวในวิถีชีวิตครอบครัว
4. การชุน คือการประสานความรู้สึกทุกส่วนให้กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

- เสื้อผ้า ฟ้านุ่ม ผ้าห่ม
- เส้นด้าย เชือก ไหมพรมขนาดต่าง ๆ สีต่าง ๆ
- ไยสังเคราะห์ใช้คุณได้ผ้าบริเวณส่วนแขนขาให้นูนขึ้น
- อุปกรณ์ที่ใช้ร่างภาพขยาย ปากกา ดินสอ สีไม้
- อุปกรณ์ในการตัดเย็บ กรรไกร เข็ม สะติงหรือกรอบไม้ หมอนปักเข็ม
- Gloss Medium & Vanish ชนิดฟีนอลอมผลงาน

เนื้อหาสาระ

ผลงานศิลปะ “สายใยแห่งชีวิต 1” นำเสนอสายใยเชื่อมโยงด้วยความรักทางสายเลือด ถ่ายทอดความรักอันบริสุทธิ์ ความเมตตาที่ควรค่าแก่ระลึกถึง เป็นความประทับใจ ความทรงจำ ความสุข ความผูกพันในครอบครัวและเครือญาติ อันเป็นวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของวิถีชีวิตชนบทไทย

ภาพที่ 3 ชื่อผลงาน สัมพันธภาพแห่งชีวิต
ชื่อศิลปิน ประหยัด ดั่งเวียง
เทคนิค เชื่อมโลหะ
ขนาด 100 x 160 x 160 ซม.

รางวัลเกียรติคุณ เหรียญเงิน “ศิลป์ พีระศรี” การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 27 พ.ศ. 2553

แรงบันดาลใจ สรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกผูกพันกับกันอันเป็นสากลที่มีธรรมชาติเป็นผู้ควบคุมกฎนั้น ทุกปรากฏการณ์ล้วนแต่มีจุดเริ่มต้นและจุดจบแบบเดียวกันอย่างไม่มีวันสิ้นสุด การที่เราสามารถดำเนินชีวิตให้เป็นสุขได้โดยไม่ต้องเป็นทุกข์เศร้าหมองไปกับสภาวะที่เกิดขึ้น ก็ด้วยการใช้ปัญญา

พิจารณาให้ถ่องแท้ เราก็จะมองเห็นความงามและความจริงอันเป็นสัจธรรมแห่งชีวิตที่มีสัญลักษณ์แห่งกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การเกิดเป็นจุดเริ่มต้นที่แสดงตัวตนและดำรงอยู่ภายใต้ระยะเวลาหนึ่ง เป็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตจากการสังเคราะห์ธรรมชาติที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขแห่งเวลาของช่วงชีวิตในการเกิดขึ้นและดับลงของสิ่งมีชีวิต แต่ละชนิดในโลกได้เป็นอย่างดี

การเกิดเป็นการเริ่มต้นของชีวิตเป็นภาวะที่แสดงความจริงของชีวิต เป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงของรูปทรง (Form) จังหวะ(Rhythm) และลีลาการเคลื่อนไหวของสิ่งมีชีวิตที่เกิดขึ้นเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังที่จะก้าวไปสู่การดำรงอยู่ได้พบว่า ภาวะการเปลี่ยนแปลงรูปทรงของสิ่งมีชีวิตจำพวกพืชมีรูปทรงที่สามารถแสดงสัญลักษณ์ของการเกิด ดับ ได้เป็นอย่างดี การเปลี่ยนแปลงจากภาวะหนึ่งไปสู่ภาวะหนึ่ง จากรูปทรงที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลามีนัยยะแห่งการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ทำให้ตระหนักถึงหลักแห่งการดำรงชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาที่สอนให้เราพิจารณาว่า เรามีความแก่เป็นธรรมดาจะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้ เรามีความเจ็บเป็นธรรมดาจะพ้นความเจ็บไปไม่ได้ เรามีความตายเป็นธรรมดาจะพ้นความตายไปไม่ได้ เหล่านี้คือความเป็นไปแห่งวิถีชีวิตด้วยเหตุปัจจัยนี้จึงต้องการแสดงให้เห็นถึงหลักสัจธรรมแห่งการดำรงชีวิตผ่านรูปแบบงานประติมากรรม (Sculpture) โดยใช้รูปทรง (Form) ปริมาตร (Volume) พื้นผิว (Surface) พื้นที่ว่าง (Space) ด้วยเทคนิคที่แสดงปัจเจกเฉพาะตน ซึ่งได้ทดลองพัฒนาให้สอดคล้องกับเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกได้อย่างสมบูรณ์

แนวความคิด ช่วงเวลาของการกำเนิดของสิ่งมีชีวิต ในระบบธรรมชาติเป็นดังการเริ่มต้นของสิ่งมีชีวิตทำให้วัฏจักรดำเนินไปไม่สิ้นสุด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างชีวิต การผูกพันของสิ่งมีชีวิตหนึ่งมีผลต่อการกำเนิดของสิ่งมีชีวิตใหม่ ซึ่งเป็นคุณค่าที่แท้จริงเป็นการเกิดขึ้นที่บริสุทธิ์จากแรงบันดาลใจดังกล่าว ข้าพเจ้าได้นำลักษณะแห่งการเกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปทรงในธรรมชาติมาเสนอในลักษณะเป็นเส้นใย โดยนำเส้นทองแดงกับการแกะไม้มาผสมผสานกัน

รูปแบบและอิทธิพลศิลปกรรม งานประติมากรรมที่ได้แรงบันดาลใจจากงานของศิลปิน จุมพล อุทโยภาส ซึ่งได้สร้างสรรค์ผลงานที่แสดงออกด้วยเนื้อหาและเรื่องราวของการก่อเกิดชีวิตจากเมล็ดพันธุ์พืช การเข้าถึงสัจจะของวัฏจักรธรรมชาติ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย การมองธรรมชาติหลากหลายแง่มุมอย่างถึงแก่น ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุดแล้วชุดเล่าอย่างต่อเนื่องโดยมีธรรมชาติอันงดงาม ช่วยก่อมนภาพและสร้างรูปแบบความคิดใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ความพิเศษของงานที่ข้าพเจ้าประทับใจคือ การสร้างชีวิตให้แก่สิ่งไร้ชีวิตกล่าวคือ การนำท่อนไม้ที่กองไว้ ously ไร้คุณค่ามาจัดการให้ท่อนไม้นั้นเกิดเป็นงานศิลปะที่มีชีวิตขึ้นมา มีความเคลื่อนไหวซึ่ง

สามารถสัมผัสรับรู้ได้ด้วยความรู้สึกภายใน รวมทั้งความชำนาญเชิงช่างและความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ ทำให้ความงดงามของลวดลายผิวไม้ซึ่งเป็นความงามของธรรมชาติที่แฝงอยู่ภายใต้เปลือกนอก การบรรจุแกะ เจาะ คิวาน สลักเสลา และสกัดเปลือกที่ห่อหุ้มซ่อนเร้นความงดงามออก เพื่อแสดงธาตุของวัตถุออกมาเป็นความสามารถเฉพาะตัวเป็นเทคนิคเฉพาะคนของศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมที่แสดงเนื้อหาของชีวิตธรรมชาติมาโดยตลอด ด้วยกรรมวิธีแกะไม้จากความประทับใจในธรรมชาติของต้นไม้ เมล็ดพันธุ์พืชที่กำลังเจริญพันธุ์เป็นแนวทางหลักในการสร้างสรรค์ผลงานจะเป็นรูปทรงเมล็ดพืชที่มีความสมบูรณ์ งดงามแตกหน่อ ออกรากแสดงการเจริญเติบโต รูปทรงผลงานในช่วงแรกมีความใกล้เคียงธรรมชาติ

อิทธิพลที่ปรากฏในงานประติมากรรม

1. รูปแบบงานประติมากรรมที่ใช้ลักษณะของพืช โดยตัดแบบลักษณะโครงสร้างตามแบบการตัดทอนของ จมพล อุทโยภาส
2. ลักษณะพันธุ์พืชที่เกิดขึ้นภายใต้ความรู้สึกและมีลักษณะแปลกใหม่

ขบวนการแสดงออกในงานศิลปกรรมโดยผ่านทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. รูปทรง ได้ใช้รูปทรงอินทรีย์รูปเพื่อต้องการให้รูปทรงบอกถึงความรู้สึกของความเป็นชีวิตและเติบโตได้ ลักษณะของรูปทรงเป็นการซ้อนกันของรูปทรงภายนอกและรูปทรงภายใน
 - รูปทรงภายนอกเป็นรูปทรงที่เป็นโครงสร้าง เป็นลักษณะของเปลือก ดอก เป็นเส้นใยให้เห็นถึงความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงผุพัง
 - รูปทรงภายในเป็นรูปทรงที่เป็นมวล เป็นลักษณะของเมล็ดพันธุ์แสดงให้เห็นถึงการกำเนิดใหม่ของชีวิต การดิ้นรนและความเป็นชีวิตที่บริสุทธิ์
2. พื้นผิว เกิดจากความแตกต่างของวัสดุที่นำมาสร้างผลงาน
 - พื้นผิวที่เกิดจากการใช้วัสดุธรรมชาติของไม้ที่มีผิวเรียบเนียน เพื่อสื่อถึงความรู้สึกความเป็นชีวิตที่บริสุทธิ์ของการเกิดใหม่
 - พื้นผิวที่เกิดจากวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้นของทองแดง เป็นเส้นและแผ่นระนาบด้วยลักษณะผิวเรียบ และให้ความรู้สึกแห้งเหี่ยว ผุพัง ไม้มีชีวิตเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่าง
3. ลักษณะของเส้น เป็นเส้นโค้งทั้งหมดเพื่อให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง และกลมกลืนในการเปลี่ยนแปลงทิศทางเพื่อให้ผลงานดูมีชีวิตและตอบรับกับแนวความคิด
 - เส้นที่มีอยู่จริงในตัวเองเป็นลักษณะของเส้นทองแดงที่ถักเชื่อมให้เป็นรูปทรงภายนอก และการขีดโดยใช้เครื่องมือบนกลีบดอกเพื่อให้เกิดความรู้สึกผุพัง เป็นลักษณะของซากที่แห้งเหี่ยว

- เส้นที่ไม่มีตัวตน เป็นเส้นรอบนอกของรูปทรงในทุกมุมมองในทุกด้าน เกิดจากขอบของเส้นโลหะและแผ่นระนาบของโลหะ (ทองแดง) เป็นเส้นที่มีลักษณะเป็นรูปทรงธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงความมีชีวิต เป็นเส้นโค้งทำให้เกิดความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง

- เส้นเชิงนัยหรือเส้นแกนกลางของรูปทรง เป็นเส้นแกน แกนกลางของรูปทรงในแนวตั้งและแนวนอน เกิดเป็นความสมดุลมั่นคงและมีความสมบูรณ์ในตัว

4. **พื้นที่ว่าง** พื้นที่ว่างภายในเกิดจากการนำหลอดทองแดงมาถักเชื่อมต่อกัน ทำให้เกิดพื้นที่ว่างระหว่างเส้นลวดกับเส้นลวดรวมตัวกันเป็นรูปทรง และที่ว่างภายในรูปทรงเป็นที่ว่างแบบเปิด ทำให้ตัวงานมีพลังความเคลื่อนไหวของที่ว่าง เปิดให้เห็นรูปทรงภายในก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงภายนอกและรูปทรงภายใน ส่วนพื้นที่ว่างภายนอกรูปทรงมีลักษณะรูปร่างแบบธรรมชาติ เพื่อต้องการให้เกิดความรู้สึกถึงความมีชีวิต

เทคนิค วิธีการ สื่อวัสดุในงานศิลปกรรม

1. ขั้นตอนการร่างแบบที่มีแรงบันดาลใจต่อธรรมชาติโดยนำรูปทรงดอกไม้และ เมล็ดพันธุ์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อหารูปทรงที่ต้องการด้วยลายเส้นดินสอเป็นแบบร่าง 2 มิติ

2. สร้างแบบจำลอง 3 มิติ ด้วยวัสดุ 2 ชนิด ทองแดงและไม้ เป็นรูปลักษณะการซ้อนกัน 2 ชั้น ชั้นนอกทองแดง ชั้นในเป็นไม้

3. สร้างรูปทรงภายนอกขึ้นโครงด้วยลวดทองแดงขนาด 8 และ 4 มิลลิเมตร ตามโครงสร้างแบบขยาย

4. เชื่อมลวดทองแดงให้ติดกันโดยใช้น้ำยาประสานและเชื่อมด้วยเช็อบัดกรีเส้น

5. ใช้ลวดทองแดง 4 ขนาด คือ 2, 0.8, 0.4 และ 0.2 มิลลิเมตร สานตามโครงสร้างให้เป็นลักษณะเส้นใยของพืช

6. ใช้ไฟเป่าทองแดงตามรอยต่อที่ต้องการให้ยึดติดกันด้วยเช็อบัดกรีเส้น

7. นำทองแดงแผ่นขนาด 0.8 มิลลิเมตร ตัดเป็นรูปกลีบดอกไม้ใช้ไฟเป่าให้ร้อนทิ้งไว้ให้เย็นสนิทเพื่อให้ทองแดงนิ่ม

8. ใช้ฟอเดอร์มเดินเส้นบนกลีบดอกไม้เพื่อให้ได้อารมณ์หนอนกักกิน

9. ใช้เครื่องมือเคาะให้ได้รูปตามแบบร่างเป็นกลีบดอกไม้

10. ใช้รูปเชื่อม จี้ให้เกิดเป็นลักษณะพรุนเพื่อให้ได้ลักษณะผุพัง

11. สร้างรูปทรงภายในนำไม้ขนาด 40 เซนติเมตร ไปเข้าเครื่องกลึงในรูปลักษณะดอกบัว

12. นำไม้ที่กลึงแล้วมาแกะให้มีรูปลักษณะเมล็ดพืชขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ในลักษณะที่ต้องการ

13. ขัดด้วยใบขัดให้ได้โครงสร้างรวม ๆ

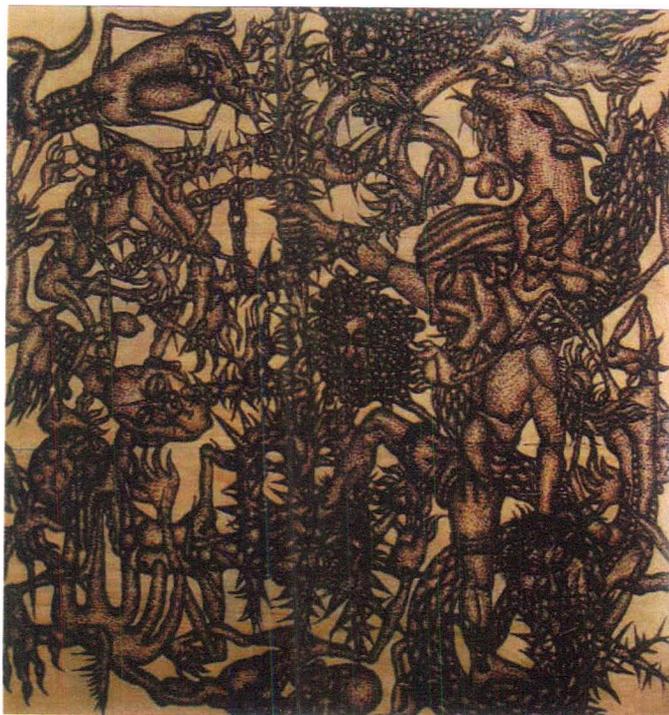
14. ชัดด้วยกระดาษทรายให้เกิดความละเอียดเนียนของผิว
15. นำไม้มาแกะให้เป็นรูปลักษณะของราก ยอด แล้วนำไปขัดด้วยกระดาษทรายให้เกิดความละเอียดเนียน
16. นำเมล็ดมาประกอบเข้ากับยอดและราก
17. นำรูปทรงภายในที่เป็นลักษณะเมล็ดพันธุ์ที่เป็นไม้ไปประกอบกับโครงสร้างใหญ่ที่เป็นลักษณะของดอก
18. ประกอบโครงสร้างใหญ่และตัวกลีบดอกให้ติดกันตามแบบจำลอง 3 มิติ

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. ลวดทองแดง
2. ทองแดงแผ่น
3. ก้านเชื่อมทองแดง
4. ถังแก๊สพร้อมหัวเป่า
5. ฟอคอรัม
6. คีมตัดเหล็ก
7. คีมตัดลวด
8. เครื่องเจียไม้
9. สว่าน
10. ตะไบ
11. ไม้ทำเสา
12. เครื่องมือสลักคุณ
13. น้ำยาประสานทองแดง
14. ค้อน
15. สเปรย์เคลือบเงา
16. กระดาษทราย
17. ถุงมือผ้า

เนื้อหาสาระ

ผลงาน สัมพันธภาพแห่งชีวิตนำเสนอถึงการตั้งอยู่ดับไป ซึ่งเป็นวัฏจักรความบริสุทธิ์ที่เกิดขึ้นเป็นความงดงามของสิ่งมีชีวิตที่เราสังเกตได้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ก็สามารถทำให้เราเข้าใจความเป็นไปของสรรพสิ่งต่าง ๆ ในโลกมองเห็นคุณค่าของความเปลี่ยนแปลง อันเป็นนิรันดร์จากแต่ละช่วงเวลาของชีวิตอันเป็นบ่อเกิดของทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิตต่อไป

ภาพที่ 4 ชื่อผลงาน นรก 1/1
 ชื่อศิลปิน อภิชาติ เอี่ยมวิจารณ์
 เทคนิค วาดเส้นร้อนบนไม้
 ขนาด 200 x 200 ซม.

รางวัลเกียรติคุณเหรียญเงิน ศิลป์ พีระศรี การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 22 พ.ศ. 2548

แรงบันดาลใจ ความเชื่อเรื่องนรกเป็นความเชื่อสากลที่เหมือนกันอยู่ทุกศาสนาทั่วโลก แต่แตกต่างกันที่รายละเอียดในรูปแบบและเนื้อหาตามสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม ความเชื่อเรื่องนรกช่วยให้คนขยาดกลัวต่อการกระทำความชั่วทั้งปวงกล่าวคือ การกระทำทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ ในพุทธศาสนานั้น พระพุทธเจ้าทรงสอนให้มีความเชื่อในทางที่ถูกต้อง ถูกตรง ที่เรียกว่า สัมมาทิฐิ เป็นฐานในการกระทำความดีต่างๆ ความเชื่อในทางที่ถูกเป็นความเชื่อที่ผู้ปฏิบัตินำไปสู่ความสุข และความพ้นทุกข์ได้ ความเชื่อเรื่องนรกจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้คนละอายที่จะกระทำความชั่ว และเกรงกลัวที่จะทำบาป เหตุที่นำสรรพสัตว์ให้ตกลงไปสู่สุญนรกนั้นก็คือการกระทำของตนเอง พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้ดี ชั่ว เลว หยาบ

การกระทำที่เป็นอกุศลกรรม คือ กรรมชั่วต่าง ๆ นั้นจึงเป็นเหตุนำสัตว์ทั้งหลายให้ไปตกนรกชดใช้หนี้กรรม “นรก” ในความเชื่อของพุทธศาสนานั้นเป็นดินแดนหรือภพภูมิหนึ่งที่เต็มไปด้วยความทุกข์ทรมานปราศจากความสุขโดยสิ้นเชิง ภพภูมินรกนั้นมีสภาพเป็นเหมือนอย่างโลกมนุษย์เรานี้คือ มีเขตแดนเมืองต่าง ๆ โดยเมืองและเขตแดนนั้น ๆ เรียกว่า “ขุมนรก” ในขุมนรกมีสัตว์นรกถูกทรมานด้วยอาการต่าง ๆ กัน ตามบาปกรรมที่ตนเองได้เคยกระทำไว้เมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์ในขุมนรกมีไฟนรกลุกโชติช่วงเผาไหม้สัตว์นรกอยู่ตลอดเวลา จนกว่าสัตว์นรกนั้นจะชดใช้กรรมชั่วที่ตนเองเคยกระทำจนหมดจึงจะไปเกิดในภพภูมิอื่น ๆ ต่อไป ตามอำนาจของกรรมดีกรรมชั่วที่ตนเองเคยกระทำไว้เป็นตัวการนำพาจิตวิญญาณไปอุบัติ

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติของไทยมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน มีการสอนความเชื่อเรื่องนรกและบันทึกลงไว้ในเอกสารทางพุทธศาสนา ทั้งยังมีการสร้างเป็นงานศิลปกรรมคืองานจิตรกรรมฝาผนัง และจิตรกรรมในสมุดข่อย ภาพจิตรกรรมดังกล่าวจะแสดงภาพภูมิที่เรียกว่านรก โดยจะแสดงเป็นภาพรวมของนรกแต่ละขุม ที่แสดงสัญญาณของมหานรก 1 อุสุทนรก 16 และยมโลกนรก 40 มีขุมนรกเป็นรูปสี่เหลี่ยมเล็กใหญ่ และมีสัตว์นรกมากมายถูกนายนิรยะบาล ทิ่มแทงด้วยอาวุธอันแหลมคมให้ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานแสนสาหัส ภาพสัตว์นรกที่แออัดอยู่ในหลุมมูตรมูล หรือภาพสัตว์นรกถูกเผาอยู่ในหลุมถ่านเพลิงแสดงอาการเจ็บปวดเร่าร้อน ทุกข์ทรมาน ทูรันทูรายด้วยความร้อนแห่งไฟนรกที่ร้อนยิ่งกว่าความร้อนใด ๆ ในโลกมนุษย์นี้ ซึ่งภาพเขียนในงานจิตรกรรมไทยโบราณแม้ช่างเขียนจะอาศัยเรื่องราว เนื้อหาทางความเชื่อเรื่องนรกจากคัมภีร์ในพุทธศาสนา แต่ช่างเขียนก็จะแสดงภาพที่สะท้อนบางส่วนของชีวิต และสภาพแวดล้อมในสังคมยุคนั้น ๆ ลงไป

การสร้างสรรคผลงานเรื่องนรกได้รับแรงบันดาลใจด้านเนื้อหาจากเอกสารโบราณ และภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถการได้รับความทุกข์ทรมานแสนสาหัสจากความร้อนของสัตว์นรกเหล่านั้นผสมผสานกับการนำความร้อนซึ่งเกิดจากเหล็กที่เผาไฟมาขีดเขียนลงบนแผ่นไม้อัดเป็นรอยเผาไหม้ พัฒนารูปแบบสร้างสรรคผลงานเป็นงานทัศนศิลป์ เพื่อถ่ายทอดความคิดความรู้สึกส่วนตัวที่แสดงทุกข์เวทนาของสัตว์นรกที่ต้องชดใช้กรรมชั่วที่ตนเป็นผู้กระทำ โดยอาศัยโครงสร้างของงานจิตรกรรมฝาผนังตามแหล่งศาสนสถานของไทยจากวัดต่าง ๆ อาทิเช่น วัดคูสิตดาราม วัดราชสิทธาราม และโครงสร้างจากเอกสารโบราณต่าง ๆ อาทิเช่น สมุดภาพไตรภูมิฉบับธนบุรี สมุดภาพไตรภูมิฉบับภาษาเขมรมาเป็นโครงสร้างงานบางส่วน

แนวความคิด ความเชื่อเรื่องนรกของไทยเป็นความเชื่อที่ช่วยสร้างให้คนขาดกลัวต่อการกระทำบาป เมื่อมีความเชื่อเรื่องนรกก็จะเกิดการยับยั้งชั่งใจไม่กระทำความชั่วเบียดเบียนผู้อื่น ช่วยสร้างให้สังคมสงบสุขได้

จากความเชื่อดังกล่าวข้างต้นข้าพเจ้าจึงต้องการแสดงความเชื่อเรื่องของตนเองผ่าน ขบวนการทำงานศิลปะสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิควาดเส้นบนไม้ เพื่อแสดงความร้อนของนรก ผ่านงานศิลปะ กระตุ้นเตือนให้ผู้คนหมั่นสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้ตนเองเพื่ออนาคตในภพชาติ ข้างหน้า

รูปแบบ

1.ศึกษาหาข้อมูลทางเนื้อหา เรื่องราวจากเอกสาร ตำรา ตามคติความเชื่อทางพุทธศาสนา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและเข้าใจในเนื้อหาเรื่องราวของนรก ค้นคว้าข้อมูลทางรูปแบบและ โครงสร้างของงานจิตรกรรมฝาผนัง โบราณและจิตรกรรมในสมุดข่อย เพื่อให้เข้าถึงแนวความคิด และวิธีการกำหนดรูปแบบในการแสดงเรื่องราวของงานจิตรกรรมฝาผนัง และจิตรกรรมใน สมุดข่อยซึ่งเป็นจิตรกรรมแบบโบราณ

2.ใช้การวาดเส้นด้วยดินสอและปากกาเพื่อหาโครงสร้าง รูปทรงของสัตว์นรกและ ผสมผสานจินตนาการถึงรูปร่างลักษณะของสัตว์นรก จากการอ่านศึกษาในเอกสาร ตำราโดยวิธีการ ลดตัดทอน เพิ่มเติมรูปทรงและองค์ประกอบจนกลายเป็นภาพลายเส้นกลุ่มรูปทรงสัตว์นรก และ องค์ประกอบของภาพนรกแบบใหม่ตามจินตนาการ

3.ภาพสัตว์นรกมีลักษณะรูปร่าง รูปทรงคนที่บิดเบี้ยว หงิกงอ มีความพิกล พิการ แขน ขาใหญ่ หัวโต หรือไม่มีหัวเป็นภาพที่แสดงถึงความผิดปกติ ความไม่สมบูรณ์และความทุกข์ระทม นอกจากนั้นยังมีต้นจิวมีหนามแหลม งูคอยรัดพัน สุนัขคอยกัดแทะ นายนิรยะบาลทิ่มแทงด้วย อาวุธอันแหลมคมแสดงอาการเจ็บปวดทุกข์ทรมาน

ขบวนการแสดงออกในงานศิลปกรรมโดยผ่านทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ทัศนธาตุที่เลือกมาสร้างสรรค์ผลงาน ถ่ายทอดทัศนะทางความคิดและความรู้สึกส่วนตัว ออกมาเป็นงานจิตรกรรมมีดังนี้

1.เส้น เป็นตัวกำหนดโครงสร้างหลัก องค์ประกอบทั้งหมดและรูปทรงของสัตว์นรก โดยเส้นจะเป็นตัวแบ่งรูปทรงและพื้นหลังของภาพออกจากกัน ลักษณะของเส้นเป็นผลที่เกิดจาก ความร้อนของเหล็กที่เผาไฟ สร้างให้เกิดความพิเศษของเส้นที่เป็นรอยไหม้

2.รูปทรง รูปทรงส่วนใหญ่เป็นรูปทรงของสัตว์นรกมีลักษณะบิดเบี้ยวเกินจริง โดยมี ลักษณะคล้ายกับคนที่อวัยวะต่าง ๆ ใหญ่โต และยึดยาวผิดปกติ เช่น แขน ขายาว มือใหญ่ ฯลฯ และยังมีรูปทรงของคนผสมผสานกับรูปทรงของสัตว์จนกลายเป็นรูปทรงใหม่ขึ้นมา รูปทรงของ สัตว์นรกสร้างสรรค์ขึ้นดูเกินความเป็นจริงเกินกว่าภาพจิตรกรรมฝาผนังและเอกสารโบราณ

3. **น้ำหนัก** น้ำหนักที่เกิดจากรอยไหม้ของเหล็กที่เผาไฟวางลงไปบนพื้นไม้อัดรอยเผาไหม้ช่วยสร้างให้เกิดจังหวะ ทำให้รูปทรงมีปริมาตรเกิดร่องรอยและระยะในงาน งานจึงมีสีโทนน้ำตาลอ่อน น้ำตาลแก่ และดำ

4. **พื้นผิว** เป็นพื้นผิวไม้อัดวาดเส้นด้วยความร้อนจากเหล็กเผาไฟเกิดเป็นรอยไหม้พองเกรียม ดำ เนื่องจากผลของความร้อนที่เกิดจากเหล็กที่เผาไฟสร้างให้เกิดลักษณะพื้นผิวที่แสดงให้เห็นถึงเนื้อหาและรูปแบบของความร้อนในนรกภูมิได้

เทคนิค วิธีการ สื่อวัสดุในงานศิลปะกรรม

1. ขยายภาพร่างลายเส้นลงบนแผ่นไม้อัดด้วยปากกาเคมี ดินสอไปทั่วทั้งแผ่นภาพจนได้โครงสร้าง และองค์ประกอบของภาพที่แน่นอน

2. เตรียมเหล็กเส้นขนาด 2 หุน รับประทานให้เกือบแหลมหลาย ๆ อันความยาวประมาณ 1 ฟุต ด้านปลายที่จับตัดเหล็กให้เป็นวงกลม

3. ตัดไฟเตาถ่านนำเหล็กเส้นที่เตรียมไว้เผาปลายเหล็กเมื่อร้อนได้ที่แล้วจึงนำไปขีดลงตามลายเส้นที่ร่างไว้บนแผ่นไม้อัด ความร้อนจากเหล็กเผาไฟเมื่อสัมผัสกับผิวไม้จะเกิดการไหม้ปลายเหล็กที่ร้อนจะกดลงเกิดร่องรอยเผาไหม้ และควันไฟเป็นเช่นนี้ทั่วทั้งภาพ

4. ลายเส้นที่เกิดการเผาไหม้จะเกิดน้ำหนักในเส้นที่แตกต่างกัน น้ำหนักเข้ม กลาง อ่อน เกิดเส้นรอบนอก เส้นภายในรูปทรงเกิดการเน้นให้เป็นกลุ่มประธานและส่วนรอง

5. เครื่องพ่นไฟใช้สำหรับความต้องการให้เกิดการเผาไหม้บริเวณผิวไม้ ทำให้เกิดความกลมกลืน ความสัมพันธ์กันระหว่างเส้นรอบนอกของรูปทรงกับพื้นที่ภายในรูปทรงแสดงความเป็นน้ำหนักในรูปทรง

6. เก็บรายละเอียดเน้นความรู้สึกให้ได้ตามจุดมุ่งหมาย

ผลของกระบวนการทางเทคนิคที่มีผลต่อความรู้สึก

เทคนิคเป็นสิ่งสำคัญในการแสดงออก และผลของเทคนิคยังช่วยส่งเสริมให้เนื้อหาของไฟนรกที่เลือกมาสร้างสรรค์เกิดความหมาย และความสมบูรณ์ การใช้ความร้อนที่เกิดจากเหล็กเผาไฟสร้างร่องรอย ลายเส้น รูปทรงสัตว์นรก ขุนนรก และภาวะของไฟนรก การใช้ความร้อนในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น จะต้องอยู่ท่ามกลางความร้อนของเตาไฟที่ใช้เผาเหล็ก เพื่อจะนำเหล็กที่เผาไฟจนร้อนแดงมาวาง มาขีด มาเขียนลงบนแผ่นไม้อัดตามภาพร่างที่ได้กำหนดไว้ก่อน ความร้อนมีผลต่อความรู้สึกของการทำงาน โดยร่องรอยเผาไหม้ของไม้ รอยไหม้ที่เกิดขึ้นในงาน กลิ่นไหม้ของไม้และกลิ่นไหม้ของเหล็ก เราความรู้สึกให้เกิดการตื่นตัวส่งผลให้เกิดการทำงานได้อย่าง

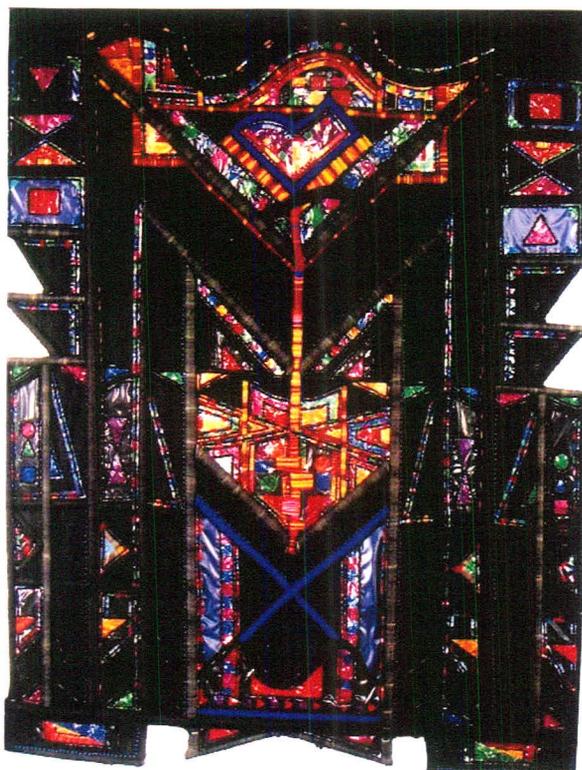
ต่อเนื่อง ร่องรอยใหม่ที่เกิดขึ้นสร้างให้เกิดการจินตนาการต่อยอดจากภาพที่ร่างไว้ เมื่องานเสร็จสมบูรณ์ภาพนรกได้เปลี่ยนไปจากภาพร่างในตอนแรก ด้วยผลของเทคนิคแต่ยังคงเค้าโครงเดิมอยู่

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ดินสอ ปากกา ปากกาเคมี ไม้อัด เตาล่าม ถ่าน เหล็กเส้น ตะปู กระจาดทราย แก้ว กระจกป้อง เครื่องพ่นไฟ

เนื้อหาสาระ

ความเชื่อเรื่องนรกของไทย ศิลปินแสดงความทุกข์ทรมานแสนสาหัสของสัตว์นรกเป็นความเชื่อที่ช่วยให้คนขยาดกลัวต่อการทำบาป ไม่กระทำความชั่ว กระตุ้นเตือนให้ผู้คนหมั่นทำความดี สร้างกุศลให้ตนเพื่ออนาคตในภพชาติข้างหน้า

ภาพที่ 5

ชื่อผลงาน รูปทรงที่เกิดจากความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อสวดลายประดับสถาปัตยกรรมไทย 2/30

รางวัลเกียรติคุณ อันดับ 3 เหรียญทองแดง การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 33 พ.ศ. 2530
แรงบันดาลใจ สถาปัตยกรรมไทยที่สร้างขึ้นในประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับชนบประเพณี
 วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา สถาปัตยกรรมศาสตร์ และชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย มีรูปแบบ แบบ
 แผนการก่อสร้าง การใช้วัสดุที่มีเอกลักษณ์เป็นของไทย

สถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาจะมีรูปแบบสอดคล้องกับความเชื่อและคติใน
 พุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น งานศิลปกรรมวิจิตรศิลป์ในวัดแต่ละสิ่งได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นด้วยความ
 อุดสาหกรรมเพียร กอรปสติปัญญาเฉียบแหลมลึกซึ้ง ปรารถนทั้งฝีมือและความรู้สึกแห่งจิตใจที่
 ถ่ายทอดลงในศิลปกรรมนั้น เมื่อแรกเข้าไปในบริเวณวัด สิ่งก่อสร้างที่พบเป็นอันดับแรกคือ โบสถ์
 หรือพระอุโบสถ มีคติในการก่อสร้างและการสร้างสรรค์เครื่องประดับตกแต่งลงรอยเดียวกันเกือบ
 ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาแต่ขนบนิยม คติความเชื่อที่มีความสำคัญทางด้านปรัชญาโดยตรงจึงคง
 ลักษณะอันพึงสังเกตเห็นได้จากศิลปกรรมในวัด

พระอุโบสถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตอนล่างสุดคือฐานโบสถ์ ตอนที่สองคือส่วนฝาผนัง
 ตอนที่สามคือส่วนหลังคา โบสถ์หลังหนึ่งเปรียบได้ดั่งพิภพหนึ่ง มีภูมิทั้งสามเป็นแดนเกิดสิ่งต่าง ๆ
 โดยเปรียบฐานโบสถ์ได้กับนรกภูมิ ส่วนฝาผนังและส่วนในเทียบได้กับมนุษย์ภูมิและส่วนหลังคา
 นั้นเทียบสวรรค์ภูมิ

อารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับจากลวดลายประดับสถาปัตยกรรมไทยช่างไทยแต่โบราณ
 มีความสามารถนำเอาความรู้สึกที่เกิดจากความคิด จินตนาการ คติความเชื่อทางศาสนาเป็นศาสนศิลป์
 ในการสร้างโบสถ์ โดยเอาเรื่องราวไตรภูมิมากำหนดโครงสร้างและส่วนประกอบภายในบริเวณ
 นำธรรมชาติสิ่งมีชีวิตมาออกแบบดัดแปลงให้เกิดความสวยงาม พิสดารในรูปสัญลักษณ์โดยอาศัย
 วัสดุที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความคิดและรูปแบบ วัสดุดังกล่าวคือไม้จำหลักปูนปั้น กระเบื้อง
 เคลือบ กระเบื้องถ้วย กระจกสี ลายประดับมุก วัสดุแต่ละชนิดมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันออกไป

เมื่อใดที่มีโอกาสเข้าไปในบริเวณวัดพระแก้วมักเกิดความรู้สึกที่แยกออกไปจากชีวิตปกติ
 ธรรมดา สภาพภายในบริเวณเขตวัดจะสะกดความรู้สึกทั้งหลายทั้งปวงให้สงบนิ่ง เบา ลอย ความ
 อลังการจากความคิดของช่างผู้ชำนาญในการแกะสลัก ปั้นปูนประดับลวดลาย ผสมผสานกับคติ
 ความเชื่อทางพุทธศาสนา ออกมาในรูปแบบแห่งจินตนาการทำให้เกิดความเปลิดเปล็นศรัทธา
 เลื่อมใส ระคนไปด้วยความนับถือเกรงกลัวต่อสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

แนวความคิด ความประทับใจที่ได้สัมผัสกลิ่นอายแบบโบราณที่เต็มไปด้วยเสน่ห์และมนต์ขลัง
 สะกดความรู้สึกทั้งหลายทั้งปวงให้สงบนิ่ง เกิดความเปลิดเปล็นและรู้สึกถึงบางสิ่งบางอย่างที่แฝง
 เร้นอยู่ในสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) บริเวณ
 หน้าบัน ชุ่มประตู่ หน้าต่าง ผนัง ระเบียบ ประติมากรรม ส่วนประดับตกแต่งด้วยลวดลาย

ระดับกระจกสีต่าง ๆ ที่มีผิวมันสะท้อนเงาเป็นชีวิตวิญญูณของวัตถุที่แฝงอยู่ในส่วนต่าง ๆ เป็นสิ่งลึกลับระคนไปด้วยความนับถือเกรงกลัว ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ผลงานในรูปสัญลักษณ์สื่อความหมายรูปแบบนามธรรมเกิดเป็นรูปทรงใหม่ ด้วยเทคนิคจิตรกรรมบนผ้าพื้นดำ วิธีการเย็บปัก ถัก ร้อย

รูปแบบและอิทธิพลศิลปกรรม อิทธิพลทางศิลปะที่มีผู้ทำมาแล้วที่ให้ต่อกันและกันเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการที่สำคัญ ข้าพเจ้าสนใจผลงานจิตรกรรมของปรีชา เกาทอง ชุดสถาปัตยกรรมไทยในเรื่องจิต สมาธิ ความเจริญรุ่งเรืองในทางวัฒนธรรม เทคนิควิธีการสร้างงานศิลปะพื้นบ้านงานผ้าของชาวเขาเผ่าอิก้อ รูปแบบนามธรรมของเพียท มองเดรียน และวิกเตอร์ วาซารลี้ การนำแนวความคิดที่ได้จากวัฒนธรรมมาถ่ายทอดด้วยเทคนิควิธีการงานผ้า โดยผ่านสื่อสัญลักษณ์รูปแบบนามธรรมจึงเป็นเป้าหมายของการสร้างสรรค์ศิลปะนี้

ปรีชา เกาทอง อิทธิพลที่ได้รับผลงานจิตรกรรมในชุดที่นำบรรยากาศของวัดพระแก้ว ฉากของสถาปัตยกรรมไทยทางพุทธศาสนาที่มีลวดลายประดับตกแต่งกระเบื้อง ลายเขียนสีกระจกสีและรูปประติมากรรมให้ความรู้สึกเกี่ยวข้องกับเรื่องของจิต และความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม ผลทางความรู้สึกกลับในพื้นที่ของเงาและความอลังการในพื้นที่ของแสงที่ปรากฏส่วนของลวดลายสถาปัตยกรรมไทย

ศิลปะพื้นบ้าน (Folk Art) ศิลปะพื้นบ้านเป็นศิลปะแขนงต่างๆ เช่น วรรณกรรม สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม คุรียงศิลป์ นาฏศิลป์ การละเล่น ตลอดจนหัตถกรรมแขนงต่าง ๆ ซึ่งสร้างสรรค์ผลิตขึ้นโดยชาวบ้านธรรมดาสามัญ เรียนรู้ฝึกปรืออยู่ในครอบครัว หรือในหมู่บ้านโดยมิได้รับการศึกษาอบรมอย่างเป็นทางการ แต่มีฝีมือและประเพณีสืบทอดกันมามีลักษณะเฉพาะตัวอันแตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องถิ่น และได้พัฒนาปรับปรุงกันมาอย่างต่อเนื่องหลายชั่วคนจนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบทอดมาจนทุกวันนี้

ข้าพเจ้านำเอาเทคนิควิธีการเย็บ ปัก ถัก ร้อย เครื่องแต่งกายผู้หญิง ชาวเขาเผ่าอิก้อมาใช้ในการทำงานสร้างสรรค์นำวัสดุบางอย่างมาใช้ เช่น ผ้าดำ เชือกไหมพรม ลูกปัด การผูกห้อยชายไหมและอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างที่แฝงอยู่ในเสื้อผ้าเหล่านั้นอย่างยากที่จะอธิบาย

ศิลปะนามธรรม เป็นศิลปะที่ไม่แสดงรูปทรงที่รู้ว่าเป็นอะไร เหมือนดนตรีที่ปราศจากเนื้อร้องเน้นแสดงออกถึงความงามของรูปร่าง รูปทรง พื้นระนาบ ลักษณะผิว ใช้เส้นรูปทรงเรขาคณิตเป็นส่วนใหญ่ อันได้แก่ โครงสร้างรูปทรงส่วนประกอบภายในและรายละเอียดต่าง ๆ มีการวางแผน กำหนดกฎเกณฑ์ ไตร่ตรอง ไคร่ครวญไว้ก่อน

เพ็ญท มงเดเรียน ผลงานชื่อบรอดเวย์ บูกี้-วูกี้ ค.ศ. 1924 – 1943 เทคนิคสีน้ำมัน ถ่ายทอดแรงบันดาลใจจากสภาพแวดล้อม จังหวะแสง-สี และดนตรีแจ๊สในมหานครนิวยอร์ก

วิกเตอร์ วาซาร์ลี ผลงานชื่อ กองทหาร-ซี ค.ศ. 1967-1969 เทคนิคสีน้ำมันปฏิกิริยาการมองเห็นทำให้ผู้ชมรู้สึกได้ถึงการลวงตาทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว ของรูปทรงเรขาคณิตในมิติต่าง ๆ

อิทธิพลที่ปรากฏในงานสร้างสรรค์เป็นรูปแบบนามธรรมที่ใช้รูปทรงเส้นเรขาคณิตเป็นส่วนใหญ่ แสดงจังหวะของแสงสี ให้ความรู้สึกลวงตา เคลื่อนไหว ขบวนการแสดงออกในงานศิลปกรรมโดยผ่านทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ขบวนการแสดงออกในงานศิลปกรรมโดยผ่านทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. รูปทรง เป็นรูปทรงใหญ่ที่ประกอบด้วยรูปทรงภายในเกือบทั้งหมดเป็นรูปทรง และเส้นเรขาคณิตจะเห็นเส้นอิสระเพียงเส้นที่อยู่ด้านบนตรงกลางภาพที่เด่นชัดเท่านั้น รูปทรงใหญ่ถูกแบ่งด้วยเส้นแกนแนวตั้งซ้ายขวาเหมือนกัน ส่วนประธานของรูปทรงคือส่วนด้านบนมีเส้นแกนกลางชี้ลงด้านล่างเชื่อมต่อกัน

2. เส้น เป็นเส้นโครงสร้างที่แน่นอนเป็นเส้นแกนกำหนดจังหวะต่าง ๆ ในรูปทรง เส้นส่วนใหญ่จะมีลักษณะมั่นคงแน่นอน ลักษณะเส้นมี

2.1 เส้นขนาดใหญ่ที่เป็นโครงสร้างหลักเป็นรูปตัว M ที่เกิดจากการเย็บ มัด พันผูกกับแกนท่อ P.V.C. ขนาด $\frac{3}{4}$ นิ้ว เพื่อเป็นโครงสร้างของงานที่มีการยกระดับให้สูงขึ้นมา เส้นโครงสร้างมีลักษณะสมดุลถ่วงน้ำหนักซ้าย ขวาให้เกิดความรู้สึกที่เท่ากัน เพื่อเน้นความสง่างามและพลังอำนาจที่แฝงอยู่

2.2 เส้นแนวเฉียงมี 3 ลักษณะ ดังนี้ ลักษณะที่ 1 เป็นเส้นที่มาบรรจบตรงแนวกลาง ผลงานเป็นมุมคล้ายหัวลูกศร ลักษณะที่ 2 เป็นเส้นทับผ่านไขว้กันและลักษณะที่ 3 เป็นเส้นเฉียงในช่องย่อย ๆ ของรูปทรง

2.3 เส้นแนวตั้งมี 2 ขนาดคือ เส้นขนาดกลาง ล้อกับเส้นขนาดใหญ่เว้นระยะห่างกัน 2 ชั้น เป็นรูปตัว M เส้นขนาดเล็กเป็นเส้นแบ่งช่วงย่อย ๆ ในรูปทรง

2.4 เส้นแนวนอน เป็นเส้นแบ่งย่อยในรูปทรงและเป็นส่วนประกอบในรูปทรงย่อย

2.5 เส้นอิสระเป็นเส้นที่อยู่ตรงกลาง ด้านบนของรูปทรงซ้อนล้อรับกันเป็นชั้น ๆ

3. สี สีที่เห็นกระจุกประดับในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สีปักเย็บเสื้อผ้าสีลูกปิด ชาวเขา การอยู่เคียงกันของสีเพื่อให้ตรงกับความต้องการแสดงออกตามอารมณ์และความรู้สึก จึงกำหนดการใช้สีดังนี้

3.1 สีพื้นทั้งหมดของผลงานเป็นสีดำ แทนความรู้สึกของบรรยากาศเวลากลางคืน ความรู้สึกประทับใจจากการเข้าร่วมเวียนเทียนในวัดพระแก้วในคืนวันวิสาขบูชา และเมื่อข้าพเจ้า มาเห็นเสื้อผ้าชาวเขามีพื้นสีดำ ปีกยับลวดลายเรขาคณิตต่าง ๆ มีสีสัน ไล่น้ำหนักอ่อนแก่จึงเกิด ความคิดใช้พื้นผ้ากระสอบ พลาสติกสีดำแทนค่าบรรยากาศอันมืดมึนนั้น

3.2 สีสดใสที่เกิดจากการหาวัสดุแทนค่ากระจกสี โดยใช้กระดาษตะกั่วประกบ พลาสติกสีใสคล้ายกับกระจกมาแทนค่า เช่น สีทอง ส้ม แดง ม่วง ฟ้า น้ำเงิน แสดงคุณสมบัติ พื้นผิวสีมันวาว

3.3 สีของเชือกไหมพรม ด้าย สีสดใสและสีมืดหม่น เช่น สีเหลือง ส้ม แดง ม่วง กับดำ น้ำเงิน เขียว น้ำตาลเข้ม น้ำตาลอ่อน

3.4 สีจากลูกปัดให้ความรู้สึกแตกต่างจากวัสดุมันวาวอื่น เมื่อต้องกระทบกับแสงจะ ให้การสะท้อนกลับของแสงเพียงเล็กน้อย มีสีดำ น้ำเงิน ฟ้า ม่วง แดง

4.น้ำหนัก เกิดจากความแตกต่างของวัสดุบนระนาบ ที่มีโครงสร้างของเส้นเป็นตัวกำหนด ดังนี้

4.1 น้ำหนักที่เกิดจากความต่างกันของเส้น โครงสร้างบนพื้นระนาบทำให้เกิด ความรู้สึกผลัดกระดับด้วยเส้น โครงสร้างใหญ่ กลาง เล็ก เน้นความสำคัญของส่วนต่าง ๆ เป็นไป ตามลำดับ

4.2 น้ำหนักที่ต่างกันมากของวัสดุกับพื้นสีดำที่ครอบคลุมทั้งหมด

4.3 น้ำหนักสีที่ใกล้เคียงกันเป็นตัวเชื่อมน้ำหนักที่ตัดกันแรงเกินไปให้ลดกำลังลง เพื่อความผสมผสานกันในงาน

4.4 น้ำหนักสีสดใสแนวกลางของภาพแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบนและ ส่วนกลางให้ความรู้สึกออลังการ

4.5 น้ำหนักที่เกิดขึ้นสลับ ๆ ซ่อนเร้นใกล้เคียงกับพื้นดำ น้ำหนักสลับ ๆ นี้เมื่อรวม กับน้ำหนักกลางจะให้ความรู้สึกลึกลับซ่อนเร้น

5.พื้นผิว การกำหนดลักษณะพื้นผิวในงานนับเป็นสิ่งสำคัญ ความขัดแย้งระหว่างความ ด้านกับความมัน ความหยาบกับความเรียบ ความนูนสูงกับนูนต่ำที่อยู่ร่วมกันในรูปทรงใหญ่จะมี ดังต่อไปนี้

5.1 พื้นผิวด้าน ได้แก่ ผ้ากระสอบพื้นดำ เชือกปอ ด้าย ไหมพรม ส่วนต่าง ๆ เหล่านี้มีอยู่ทั่วทั้งผลงานเป็นเส้น โครงสร้างใหญ่ กลาง เล็ก และรูปทรงภายใน เป็นตัวกำหนด ความแน่นอนในรูปทรงใหญ่

5.2 พื้นผิวมัน เป็นส่วนกระดาดตะกั่วปิดทับด้วยพลาสติกใส พลาสติกที่ปิดถูกปิด วัสดุเหล่านี้แทนค่ากระจกที่มีความแวววาว พลาสติกที่ปิดเป็นพื้นรองรับกระดาดตะกั่วอีกชั้นหนึ่ง

5.3 พื้นผิวหยาบ คือส่วนผ้ากระสอบสีดำ เชือกปอ เส้นด้าย เชือกไหมพรม ให้ความรู้สึกแตกต่างกันไปด้วยสีเป็นตัวกำหนด

5.4 พื้นผิวเรียบ เป็นส่วนของพลาสติกทั้งหมด และถูกปิด พลาสติกสีดำเป็นพื้นรองรับ พลาสติกและถูกปิดเป็นจุดของการเปล่งประกายของสีเมื่อต้องแสง

6.พื้นที่ว่าง เป็นส่วนช่วยผ่อนคลายความแออัดในรูปทรง เป็นบริเวณพื้นที่ความมืด ที่เกิดจากแรงบันดาลใจเริ่มแรกของส่วนต่าง ๆ สถาปัตยกรรมในวัดพระแก้วได้แก่ บริเวณหน้าบัน ชุมหน้าต่าง ประตู เสา ระเบียงแก้ว บริเวณดังกล่าวเป็นที่อยู่ของลายประดับเป็นส่วน ๆ เป็นจังหวะ สลับกับพื้นที่ว่างโดยเฉพาะเวลากลางคืนจะเห็นได้ชัด พื้นที่ว่างจะกระจายอยู่ทั่วทั้งผลงานแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

6.1 พื้นที่ว่างเนื้อที่ใหญ่บริเวณกลางผลงานเป็นพื้นที่ดำมืด ที่จับรูปทรงมันวาวสีสดสีที่มีความเป็นเด่นให้เด่นชัดมากขึ้น

6.2 พื้นที่ว่างภายในรูปทรงย่อยเป็นพื้นที่ว่างถี่ ๆ ที่อยู่ระหว่างวัสดุมีสีสลับกับพื้นที่ดำมืดจับรูปทรงของสีให้ระยิบระยับ

พื้นที่ว่างทั้ง 2 อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อเน้นความรู้สึกกลับ ซ้อนเร้น ระคนไปด้วยความนับถือเกรงกลัวตามแนวความคิดสร้างสรรค์

เทคนิค วิธีการ สื่อวัสดุในงานศิลปกรรม

- 1.สร้างโครงสร้างไม้ฉำฉา ขนาด 140 x 178 ซม.
- 2.ซึงผ้าใบลงบนโครงสร้างไม้หุ้มผ้าพับริมผ้าไปยังเม็กด้านหลัง
- 3.ลงพื้นผ้าใบที่ซึงแล้วด้วยสีพลาสติกดำ 2 ชั้น (ลงแห้งทีละชั้น)
- 4.นำผ้ากระสอบทาสีพิมพ์ผ้าสีดำเมื่อแห้งแล้วมาเย็บหุ้มลงบนผ้าใบสีดำ ใช้เข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่ร้อยด้ายเส้นใหญ่สีดำเย็บพับไปด้านหลังโครงสร้างไม้เย็บติดกับผ้าใบ
- 5.นำท่อ P.V.C. ขนาด ¼ นิ้ว, ½ นิ้ว และ ¾ นิ้ว มาพัน ผูก มัด เย็บ ด้วยเชือกปอสีดำเหล็บเย็บเป็นโครงสร้างของงาน
- 6.เมื่อได้โครงสร้างของงานทั้งหมดแล้วเริ่มทำรายละเอียดบริเวณส่วนประธานของงานก่อนบริเวณส่วนบนแนวกลาง ด้วยการนำกระดาดตะกั่วประกบกับพลาสติกใสด้วยกาวติดหนังรอแห้งแล้วตัดและตอกเป็นรูปทรงเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลมขนาดต่าง ๆ มา

ประกอบกันบนแผ่นพลาสติกสีดำ ผิวเรียบเย็บติดด้วยเชือกไหมพรมสีต่าง ๆ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว สดใสอยู่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่

7.ต่อจากนั้นทำส่วนประกอบย่อย ด้านข้างและด้านล่าง การทำงานในขั้นตอนนี้จะให้ความรู้สึกของตนเองตอบรับกับผลงานด้วยการวางวัสดุสีต่าง ๆ แบบคร่าว ๆ ด้วยการใช้เข็มที่มีความยาวปักวัสดุไล่ไปที่ละส่วน เพื่อหาจังหวะความเคลื่อนไหวของสีให้ล้อรับกันเป็นกลุ่มงานส่วนรองประธาน

8.เมื่อวางจังหวะวัสดุได้ที่แล้วจะเย็บติดด้วยเชือกปอสีดำทั่วทั้งด้านข้างและด้านล่าง

9.เมื่องานโดยรวมทั้งส่วนประธานและส่วนรองถูกสร้างขึ้นเกือบครบถ้วนแล้ว ก็มาดูในความรู้สึกโดยรวมว่ากำลังในส่วนประธานเพียงพอหรือยัง ส่วนรองประธานส่งกำลังล้อรับกับส่วนประธานมากน้อยเพียงไร ในขั้นตอนนี้ก็จะเพิ่มลดให้ได้ความรู้สึกตามต้องการเป็นอันเสร็จงาน

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. โคร่งไม้ฉำฉาตามแบบและขนาดที่ต้องการ
2. ผ้าใบเนื้อหนาขนาดกลางขึงหุ้มโคร่งไม้ฉำฉา
3. ผ้ากระสอบหุ้มทับโคร่งไม้อีกชั้นหนึ่ง
4. สีพลาสติกดำทาผ้าใบ
5. สีน้ำพิมพ์ผ้าสีดำทาผ้ากระสอบ
6. ท่อ P.V.C ขนาด ¼ นิ้ว, ½ นิ้ว และ ¾ นิ้ว เป็นเส้นโครงสร้างในงาน
7. สายยางพลาสติกขนาด ½ นิ้ว, ¼ นิ้ว เป็นเส้นประกอบภายในที่ต้องการตัดโค้ง
8. กระจาดตะกั่วสีน้ำเงิน ม่วง แดง ทอง ชมพู เขียวฟ้า เขียวแทนทาลายประดับกระจาดสี
9. กาวติดหนังติดกระจาดและพลาสติก
10. พลาสติกใสสีน้ำเงิน แดง ม่วง ชมพู ขาวใส เขียว สำหรับประกบทับลงบนกระจาดตะกั่วสี
11. เชือกปอพันโครงสร้างงานและเย็บติดส่วนประกอบต่าง ๆ
12. สีย้อมผ้าสีดำสำหรับย้อมเชือกปอ
13. ไหมพรม ด้าย สีดำ น้ำเงินเข้ม น้ำเงินอ่อน น้ำตาลแก่ น้ำตาลอ่อน แดง ส้ม เหลือง เขียว
14. เข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่ เข็มร้อยมาลัยขนาดกลาง
15. ตุ้ดตุ้ดอกพลาสติกออกเป็นรูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม
16. ก้อนตุ้ดตุ้ด เขียงดอกหนัง พลาสติก กระจาดตะกั่ว
17. คัตเตอร์ กรรไกร ตัดพลาสติก กระจาดตะกั่ว เชือก ไหม

เนื้อหาสาระ

ผลงานศิลปะ “รูปทรงที่เกิดจากความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อลวดลายประดับสถาปัตยกรรมไทย 2/30” เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกบางอย่างที่เต็มไปด้วยเสน่ห์และมนต์ขลังของชีวิต วิญญาณของวัตถุที่แฝงเร้นอยู่ในสถาปัตยกรรมไทยบริเวณลวดลายประดับในยามค่ำคืนผ่านรูปสัญลักษณ์สื่อความหมาย รูปแบบนามธรรมโดยนำรูปเรขาคณิตและรูปอิสระมาดัดแปลงตัดทอน เกิดเป็นรูปทรงใหม่ ด้วยวิธีการจิตรกรรมวัสดุผสม การเย็บปัก ถักร้อย ซึ่งเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับแนวความคิด

ภาพที่ 6 ชื่อผลงาน มนุษย์เครื่องจักรกล หมายเลข 3
 ชื่อศิลปิน เฉลิมพล จันระยับ
 เทคนิค สื่อประสม (โต๊ะนักเรียนประกอบกลไกไม้เคลื่อนไหวได้)
 ขนาด ผันแปรตามพื้นที่

รางวัลเกียรติคุณอันดับ 3 เหรียญทองแดง ประเภทสื่อประสม การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 54 พ.ศ. 2551

แรงบันดาลใจ ปัจจุบันและอนาคตอันใกล้นี้ เทคโนโลยีต่าง ๆ ในสังคมอุตสาหกรรมได้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการเป็นปัจจัยที่ 5 นอกเหนือจากปัจจัย 4 อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค การใช้

ชีวิตประจำวันที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเป็นตัวคอยสร้างความต้องการของตนเองอยู่เสมอประกอบกับว่ามีส่วนใดส่วนหนึ่งที่แทรกซึมอยู่ภายใต้ระบบการทำงาน และการใช้ชีวิตของเรา จากความไม่ เป็นระบบไว้ระเบียบสู่ความเป็นระบบของเทคโนโลยีเป็นตัวจัดการและการใช้ชีวิตของมนุษย์เองสู่ โลกแห่งแบบที่ถูกประทับโดยแบบจำลอง

เทคโนโลยีทุกอย่างล้วนเกิดขึ้นจากฝีมือมนุษย์เพื่อประโยชน์บางอย่างที่มนุษย์เห็นว่า จำเป็นต้องใช้ ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีมีอยู่มากมายหลายชนิด หลายสาขาและจริง ๆ แล้ว เทคโนโลยีทุกชนิดล้วนมีความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งสิ้น เทคโนโลยีและเครื่องจักรกลต่าง ๆ จึง เปรียบเสมือนตัวแทนของมนุษย์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อทดแทนหน้าที่บางอย่างของมนุษย์ที่ขาดหายไป หรือไม่สามารถจะทำได้ จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาเครื่องจักรกลและพยายามพัฒนาศักยภาพของ เครื่องจักรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ และอุตสาหกรรมจักรกล กลศาสตร์ ฯลฯ ได้เข้ามามีบทบาท และอิทธิพลต่อมวลมนุษยชาติ ในทุกกิจกรรมของทุกคนไม่อาจหนีความต้องการและความจำเป็น อย่างยิ่งต่อสิ่งอำนวยความสะดวกนี้ เสมือนหนึ่งเทคโนโลยีได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิต ของเราเสียแล้ว สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากมายมหาศาลในการดำรงชีพ หรืออาจถือได้ว่าเป็น เสมือนวัตถุอย่างหนึ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จทางด้านมันสมองของมนุษยชาติ และได้ให้ประโยชน์ สนองตนเองแต่ก็อาจส่งผลเสียทางอ้อมแก่ตัวเราด้วย เช่น มนุษย์สร้างประดิษฐ์กรรมยานยนต์ที่ สามารถช่วยในเรื่องของการเดินทางได้รวดเร็วสะดวกสบาย แต่ก็ยังส่งผลเสียให้แก่เราโดยปล่อย ควันทันพิษที่เป็นมลภาวะให้เราได้รับสูดดมหายใจแทนออกซิเจน

ทุกกิจกรรมและการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ในยุคปัจจุบันมีสิ่งที่ไม่ใกล้เคียงกับเครื่องจักรกล เช่น การทำงานเพื่อต้องการผลผลิตครั้งละมาก ๆ ที่มันไม่ต่างอะไรกับการทำงานที่เข้าตามตรอก ออกตรงตามเวลาของพวกมนุษย์เงินเดือน หรือการเรียนการศึกษาตามสถาบันต่าง ๆ ที่มุ่งต้องการ ผลิตคุณภาพของมนุษย์ให้ฉลาดและมีปัญญามากขึ้น หรือแม้แต่การสืบพันธุ์ที่มนุษย์ในยุคนี้ผลิต เพื่อเพิ่มจำนวนประชากรและการขยายเผ่าพันธุ์ กิจกรรมที่เราปฏิบัติอยู่เป็นประจำทุกวันก็ เหมือนกับว่ามนุษย์ได้ประดิษฐ์มนุษย์ด้วยตัวเอง ทุกอย่างในการดำรงชีวิตของเรามีส่วนเกี่ยวข้องกับ คล้ายคลึงกับเครื่องจักรกลไม่มากก็น้อย

เทคโนโลยีมิได้เป็นสิ่งที่เลวร้ายซะทีเดียว มันย่อมมีทั้งขาวและดำที่ผสมออกมาเป็น โลก สีเทาใบนี้ มันขึ้นอยู่กับมนุษย์สามารถใช้เทคโนโลยีตามศักยภาพที่มันมีอยู่หรือไม่ ถ้ามากเกินไป สิ่งที่เราประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อสนองความสะดวกสบายของเรานั้นนั้นอาจกลายเป็นสิ่งที่กลับมาทำร้ายเราก็ ได้ หากแต่มันยังคงซ่อนความสัมพันธ์ที่สวดยามบางอย่างระหว่างมนุษย์กับเครื่องจักร ถ้ามนุษย์

รู้จักคิดและใช้มันอย่างถูกวิธีมันก็จะลดผลกระทบหรือผลเสียไม่มากนักน้อย ครอบงำที่เรายังคงเวียนว่ายอยู่ในโลกใบนี้ที่มีเครื่องจักรกลเป็นตัวนำในการดำรงชีวิตของเรา

แนวความคิด สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ล้วนเกิดจากฝีมือของมนุษย์ เพื่อบางอย่างที่มนุษย์เห็นและจำเป็นต้องใช้ ฉะนั้นสิ่งประดิษฐ์เหล่านี้จึงเป็นเสมือนตัวแทนทางศักยภาพของมนุษย์ ทำให้สุนทรียภาพของเครื่องจักรกลได้เข้ามาสู่ชีวิตของคนร่วมสมัย ข้าพเจ้าจึงมีความคิดที่ว่า การทำกิจกรรมของมนุษย์ในยุคปัจจุบันนี้มีกลไกบางอย่างที่คล้ายคลึงเครื่องจักรกลที่เดินเครื่อง และทำงานอยู่ตลอดเวลาและไม่สามารถแยกออกจากชีวิตของผู้คนร่วมสมัยได้

รูปแบบและอิทธิพลศิลปกรรม

รูปแบบผลงานของศิลปินที่ส่งอิทธิพลต่อผลงานคือ

1. เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci) ค.ศ. 1452-1519
2. เทโอ เจนสัน (Theo Jansen)
3. แฟรงค์ สตรังก์ (Frank Strunk)
4. คาบาร่ เมคานิคเคิล เธียเตอร์ (ศิลปินกลุ่ม Cabaret Mechanical Theatre)

เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci)

ดา วินชีอัจฉริยะผู้มากประสบการณ์ทางด้านศาสตร์และศิลป์สิ่งต่าง ๆ ที่เขาเขียนและบันทึกไว้ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักรกลต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ตลอดจนผลงานศิลปะของเขาล้ำหน้าเกินกว่าความคิดของคนในยุคเดียวกัน

ตัวอย่างเช่น ระบบกลไกที่พบในแบบสิ่งประดิษฐ์ของดา วินชี ได้แก่ กว้าน ระบบรอก ลิ่ม สกรู ชะแลง เฟือง เฟืองดอกจอก เฟืองตัวหนอน เฟืองสะพาน ลูกเบี้ยว ข้อเหวี่ยงและก้านส่งโซ่และสายพาน และเฟืองหมุนทางเดียว เป็นต้น สิ่งประดิษฐ์หลายชิ้นได้กลายเป็นต้นแบบให้กับนักประดิษฐ์รุ่นหลังหลายต่อหลายคน รวมทั้งงานศิลปะเชิงความเคลื่อนไหวของข้าพเจ้าด้วย

เทโอ เจนสัน (Theo Jansen)

เจนสันเป็นส่วนหนึ่งในศิลปินกลุ่มไคเนติก อาร์ต เขาได้รับการยกย่องว่าเป็น Neo Davinci เป็นศิลปินที่ทำงานในรูปแบบ Kinetic Sculpture โดยตัวงานของเขามีได้อาศัยการเคลื่อนไหวด้วยมอเตอร์หรือพลังงานไฟฟ้า แต่ใช้พลังงานด้านพลศาสตร์ พลังลม และการเคลื่อนไหวด้วยแรงมนุษย์ เช่น การผลัก การเข็น การชักจูง ชิ้นงานของเขามีขนาดใหญ่โตมโหฬารมาก ตัวงานมีวิธีการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อนและใช้การวางแผนที่ละเอียดมากในเรื่องของกลไก วัสดุในงานของเขามีน้ำหนักเบาเพื่อง่ายต่อการเคลื่อนไหว เช่น ไม้ ก่อกระดาษ หรือท่อพีวีซี ที่ถูกนำมาประกอบกัน งานของเขาเป็นประโยชน์อย่างมากแก่ข้าพเจ้าในการศึกษาเรื่องข้อเหวี่ยงและการใช้แรงงานมนุษย์ในการส่งพลัง

แฟรงค์ สตรัค (Frank Strunk)

ศิลปินอีกท่านหนึ่งที่มีผลงานโดดเด่นอย่างเช่น ผลงานที่ชื่อว่า “Eight hammers” โดยรูปแบบงานเป็นลักษณะงาน 3 มิติ บน 2 มิติ มีการผสมผสานกันระหว่างวัสดุที่เคลื่อนไหวกับงานจิตรกรรม งานของแฟรงค์นั้นเป็นการใช้มอเตอร์เพียงตัวเดียวในการเคลื่อนไหวของงานทั้งหมด งานจึงดูมีเสน่ห์และง่ายต่อการจดจำกลไกซึ่งเป็นกลศาสตร์เบื้องต้น บนงานจิตรกรรมระนาบ 2 มิติ ประกอบกับวัสดุที่เขาหยิบมาใช้ก็ดูน่าสนใจในความหลากหลาย ตั้งแต่ไม้ เฟือง เหล็ก สังกะสี ข้ำพเจ้าสนใจในการนำมอเตอร์เพียงตัวเดียวมาใช้ในการเคลื่อนไหว และวัสดุที่หลากหลายมาใช้ในงานของข้าพเจ้า

กลุ่มศิลปิน การบารเ่ เมคานิคัลทียีเตอร์ (Cabaret Mechanical Theatre)

ผลงานของ 7 ศิลปินชาวอังกฤษที่นำมาจัดแสดงยัง TCDC ข้าพเจ้าสนใจศึกษางานในเรื่องของระบบเฟืองและกลไกขั้นพื้นฐาน รูปแบบงานจัดว่าเป็น Wooden Kinetic Art ที่แสดงทักษะเชิงช่าง และความละเอียดในการประกอบกลไกแต่ละตัวผสมความรู้ด้านกลศาสตร์เข้าด้วยกันกับจินตนาการด้านศิลปะเช่นเดียวกับแนวความคิดของพวกเขาที่ว่า “ลองสังเกตการเคลื่อนไหวของรูปคน สัตว์ และสิ่งรอบ ๆ ตัวดูสิแล้วจะพบว่าสิ่งต่าง ๆ ล้วนถูกกำหนดด้วยกลไกบางอย่าง แล้วแต่เราจะใช้กลไกเล่าเรื่องอะไรดี?”

เทคนิค วิธีการ สู่วัสดุในงานศิลปกรรม

ข้าพเจ้ามีความคิดว่ากิจกรรมและการกระทำของมนุษย์ในยุคปัจจุบันนี้มีกลไกบางอย่างที่สอดคล้อง และคล้ายคลึงเปรียบเสมือนเราเป็นเครื่องจักรที่เดินเครื่องและทำงานอยู่ตลอดเวลา โดยมีเราเป็นผู้ควบคุมกลไกเหล่านั้น

เป็นผลงาน 2 มิติ และ 3 มิติที่อยู่รวมกันเป็นเรื่องของวัสดุ และเทคนิควิธีการที่สอดคล้องกับแนวความคิด สิ่งสำคัญอันดับแรกคือการหาวัสดุที่เหมาะสมกับชิ้นงานการมีวัสดุที่พร้อมคือว่างานสำเร็จไปกว่าครึ่ง การเลือกใช้วัสดุในชิ้นงานจะมีทั้งวัสดุที่หมดอายุการใช้งานแล้ว (Scrap Material) วัสดุที่ผ่านการใช้งาน (Found Object) และวัสดุสำเร็จรูป (Ready Made) มาประกอบขึ้นใหม่เป็นผลงาน แต่เมื่องานที่ถูกประกอบขึ้นมาสำเร็จแล้วนั้นสำคัญที่ว่าอย่าให้งานเป็นขยะ และใช้งานศิลปกรรมเชิงความเคลื่อนไหว (Kinetic Art) เป็นรูปแบบในการทำงานที่ตอบสนองแนวความคิด

1. การร่างแบบเป็นการวางแผนที่จะต้องทำอย่างจริงจังก่อนที่จะปฏิบัติงานจริง ถ้าขาดการวางแผนการคำนวณที่ไม่เรียบร้อยแล้ว ผลงานที่ออกมาจะไม่สมบูรณ์ขาดความลงตัวและขาดความสำเร็จของกลไก แต่ในทางกลับกันการวางแผนด้วยการร่างแบบก็ต้องประกอบกับการลงมือทำการทดลองทำไปด้วยเพราะบางกลไกที่วาดขึ้นในแบบเมื่อมาประกอบกันเข้าในงาน อาจเกิด

ข้อผิดพลาดขั้นได้เสมอ ๆ ดังนั้นการทำงานจึงต้องอาศัยการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยต้องไม่ทำให้ผิดเพี้ยนไปจากความคิด ริเริ่มต้นและแบบที่ร่างไว้

2. การหาวัสดุที่เหมาะสมกับชิ้นงาน วัสดุในงานมีทั้งวัสดุที่หมดอายุการใช้งานแล้ว เช่น โตะนักเรียน กระดานดำ กระดองเต่า หนังสือ กรอบรูป กระดาษสำเนา วัสดุที่ผ่านการใช้งาน เช่น ล้อ ไม้ฉาก เหล็กเส้น นี้อต ตะปูเกลียว เศษเหล็ก เศษไม้ เศษวัสดุ เชือกกระสอบ วัสดุสำเร็จรูป เช่น ดินสอ ไม้บรรทัด ตัวปั๊ม หุ่นคนไม้ หุ่นโครงกระดูกคน

3. ขั้นตอนการทำงานของข้าพเจ้า เป็นลักษณะงานทักษะในเชิงช่างโดยนำเครื่องมือ เครื่องมือทางช่างเข้ามาเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานการหาและทำวัสดุขึ้นมาใหม่โดยได้ “เฟือง ดอกจอก” ที่ทำขึ้นจากการประกอบไม้กับน็อตเข้าด้วยกัน มีเชือกกระสอบผูกเป็นปมแทนโซ่หรือสายพานทำให้เกิดการเคลื่อนไหวด้วยแรงคนด้วยการใช้มือหมุน การเคลื่อนไหวทั้งหมดในงาน ผู้เข้าชมผลงานจะเข้ามามีส่วนร่วมทำงานได้ในทุกจุด ได้แก่ บนโตะ 5 ตัว บนกระดานและบนผนัง

4. การประกอบวัสดุกับกลไกในงานมีดังนี้ กระดานดำกับโตะด้านหน้ากระดานดำ เชื่อมต่อกันด้วยเฟือง สายพานเชือกกระสอบ กระดาษสำเนา บนกระดานดำมีกระดาษถ่ายสำเนา สิ่งประดิษฐ์ ภาพคนติดด้วยเทปกาว สูตรคิดค้นบางอย่างเขียนด้วยชอล์คอยู่บนกระดานดำ บนโตะประกอบด้วยเฟือง ตัวปั๊ม กระดาษสำเนา กลุ่มรูปทรงบนผนังประกอบด้วยส่วนด้านบน ส่วนกลางและด้านล่าง ด้านบนอยู่ในกรอบเป็นกระดาษสำเนาเอกสารการออกแบบกลไกบางอย่าง มีหุ่นโครงกระดูกคนอยู่มุมกรอบรูปด้านซ้ายตรงกลางภาพเป็นกลไกเชื่อมต่อกับเฟือง ทำให้เคลื่อนไหวได้กับส่วนกลางของกลุ่มรูปทรงบนผนังประกอบด้วยหุ่นคนทำด้วยไม้ กระดาษสำเนา เฟืองเชื่อมต่อกับส่วนล่าง ส่วนล่างประกอบด้วยกระดองเต่าบนกระดองเป็นภาพลายเส้นแสดงพัฒนาการของคนจากลิงไปเป็นคน กระดาษถ่ายสำเนาจากส่วนกลางผ่านลงไปในพื้นที่ห้อง และเฟืองเชื่อมสายพานต่อไปยังส่วนกลาง ส่วนโตะอีก 4 ตัว บนโตะประกอบด้วยตัวปั๊มติดเรียงกันด้วยราวไม้โตะละ 3-4 อัน ตัวปั๊มกับราวจะเชื่อมโยงกับเฟืองด้านข้างของโตะและตัวหมุนด้วยมือจากแรงคน เมื่อคนหมุนตัวปั๊มจะทำงานเกิดความเคลื่อนไหวผ่านสายพานเชือกกระสอบ เกิดการปั๊มลงบนกระดาษรองรับที่วางอยู่บนโตะเกิดเสียงต็อก ต๊อก ต๊อก นอกจากนั้นบนโตะยังมีไม้บรรทัดฉากสามเหลี่ยม ไม้บรรทัดฟุต หนังสือ ดินสอ

คุณค่าและความหมายของวัสดุที่นำมาสร้างผลงาน

1. การเลือกใช้วัสดุในงานจะมี 3 ประเภท คือ วัสดุที่หมดอายุการใช้งานแล้ว (Scrap Material) วัสดุที่ผ่านการใช้งาน (Found Object) และวัสดุสำเร็จรูป (Ready Made) สื่อถึงสิ่งที่ผ่านการคิดค้นและจัดการโดยมนุษย์มาแล้ว มีคุณค่าแฝงไว้ด้วยภูมิปัญญามนุษย์

2. กระดานดำสื่อถึงการเรียนรู้ด้วยการเรียนการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3.บนกระดานดำประกอบด้วยกระดาษสำเนาเป็นภาพแบบการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์บางอย่าง ปลายมือเขียนด้วยชอล์กเป็นสูตรบางอย่างสื่อถึงความคิดของมนุษย์ไม่หยุดนิ่ง คิดค้นสิ่งต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่ชาวโลกอยู่ตลอดเวลา

4.โต๊ะเรียนสื่อถึงผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ คิดค้นต่อยอดจากผู้สอน

5.เฟืองคอกจอกและตัวหมุนสื่อถึงกลไกเบื้องต้นทางเทคโนโลยี พลังงานขับเคลื่อนด้วยมือคน

6.กระดองเต่าและลายเส้นบนกระดองเป็นภาพวิวัฒนาการของคนที่มาจากลิง สื่อถึงความเปลี่ยนแปลงจากสัตว์เป็นคนกินเวลาอันยาวนาน

7.หุ่นโครงกระดูกคนสื่อถึงแม้มนุษย์คนแล้วคนเล่าจะต้องดับสูญลง เทคโนโลยีก็ยังคงดำเนินอยู่ต่อไปเรื่อย ๆ ช่วงชีวิตของคนแล้วคนเล่า

8.หุ่นคนทำด้วยไม้ สื่อถึงแบบจำลองมนุษย์เป็นหุ่นเป็นตัวแทนคนมีศักยภาพแทนคนทำอะไรมากมาย อย่างแทนคนได้

9.ตัวปั๊มสื่อถึงการทำงานด้วยระบบเครื่องทุนแรงการผลิตไปเป็นระบบอุตสาหกรรม

10.กระดาษถ่ายสำเนา สื่อถึงระบบการทำซ้ำ ๆ การผลิตระบบโรงงาน

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

การปฏิบัติงานและอุปกรณ์ในการสร้างงานนั้นประกอบด้วย

1.ประเภทวัสดุเครื่องเหล็ก เครื่องไม้ ได้แก่ ไม้ ไม้แผ่น ไม้เส้น เหล็กกล่อง เหล็กฉาก

2.ประเภทเครื่องจักร และเครื่องมือไฟฟ้า ได้แก่ สว่านมือแบบเจาะ ดอกสว่านเจาะ ไม้เบอร์ด่าง ๆ จิ๊กซอว์ ไบเลื่อยเบอร์ด่าง ๆ

3.ประเภทเครื่องมือตอก ตัด เจาะฉาก และหมุน ได้แก่ ค้อน เลื่อยลันดา คีมจับ ไขควง ตะปู น็อต กบไสไม้

4.ประเภทมาตราเครื่องวัด ได้แก่ ตลับเมตร เหล็กฉาก ไม้บรรทัด

5.ประเภทวัสดุสำเร็จรูป เช่น ตัวปั๊ม หุ่นคนไม้ หุ่นโครงกระดูกคน

6.ประเภทวัสดุที่หมดอายุการใช้งานแล้ว เช่น โต๊ะนักเรียน กระดานดำ กระดองเต่า หนังสือ กรอบรูป กระดาษสำเนา

7.อื่น ๆ ได้แก่ กระดาษทรายขัดไม้เบอร์ 0,1 ดินสอเขียนไม้ กาวร้อน เชือกกระสอบ ชอล์กเบอร์ 1, 4 สีน้ำมัน สเปรย์ เทปกาว

เนื้อหาสาระ

ผลงาน “มนุษย์เครื่องจักรกล หมายเลข 3” เกิดขึ้นจากทัศนะความคิดส่วนตัวที่ว่า เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตของผู้คนในปัจจุบันจนมากเกินไปจนความจำเป็นแทรกซึมอยู่ในทุกกิจกรรมของชีวิตเรา มนุษย์อาจเป็นผู้สร้างสิ่งประดิษฐ์ถ้าเราคิดแต่จะพึ่งพาเทคโนโลยีแต่เพียงอย่างเดียว สักวันหนึ่งเราอาจกลายเป็นพวกมนุษย์สมองกลวงที่ไม่ต่างอะไรไปจากเครื่องจักรที่ทำงานตามคำสั่งเท่านั้น